

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ Ν.Ο.Π.Ε - ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΙΚΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
ΙΟΥΝΙΟΣ 2008

**Το νέο καθεστώς έκδοσης των αδειών ίδρυσης και
λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος**

ΤΖΟΥΒΑΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. Εισαγωγή

B. Έννοια των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος

Γ. Αρμοδιότητα

Δ. Δικαιούχοι της άδειας

E. Διαδικασία

i) Η προέγκριση

ii) Η προέγκριση ειδικότερα

iii) Η χορήγηση της άδειας

E. Διάρκεια ισχύος της άδειας

ΣΤ. Αντικατάσταση της άδειας

Z. Άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου

H. Ανάκληση της άδειας

Θ. Αφαίρεση της άδειας

I. Διοικητικές προσφυγές και δικαστική προστασία

1. Εισαγωγή

Τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος αντιπροσωπεύουν ένα μεγάλο μέρος της επιχειρηματικής δραστηριότητας, με αποτέλεσμα η ίδρυση και η λειτουργία τους να επηρεάζει ουσιαστικά τον τόπο, στον οποίο αναπτύσσονται. Είναι προφανές ότι η ίδρυση και λειτουργία ενός καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος αποτελεί μία ιδιαίτερα σημαντική διαδικασία, η οποία σχετίζεται άμεσα με θέματα δημόσιας υγείας, προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αλλά και με την αισθητική φυσιογνωμία και τις γενικότερες λειτουργίες της πόλης.

Για το λόγο αυτό η ίδρυση και η λειτουργία των καταστημάτων αυτών δεν είναι ελεύθερη, αλλά υπόκειται σε περιορισμούς. Τέτοιου είδους περιορισμό αποτελεί η υπαγωγή της άσκησης της συγκεκριμένης επιχειρηματικής δραστηριότητας σε καθεστώς προηγούμενη διοικητικής άδειας.¹ Πρόκειται πάντως για συνταγματικό περιορισμό, ο οποίος επιβάλλεται για λόγους προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και συνεπώς δεν προσκρούει στην ελευθερία της επιχειρηματικής δραστηριότητας, η οποία βρίσκει έρεισμα στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος.

Για το λόγο αυτό η εν λόγω αρμοδιότητα χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος έχει ανατεθεί πλέον στους Δήμους και τις Κοινότητες, οι οποίοι είναι σε θέση να γνωρίζουν καλύτερα τα θέματα που άπτονται της λειτουργίας τέτοιου είδους καταστημάτων και έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώνουν τις συνθήκες ζωής

¹ Χρυσόγονος Κ, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 2002, Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή, σελ. 185

και να διαχειρίζονται την ανάπτυξη και τη διαμόρφωση των περιοχών της αρμοδιότητάς τους.

Τα τελευταία χρόνια γίνεται προσπάθεια απλούστευσης της διαδικασίας χορήγησης της άδειας, έτσι ώστε και οι επιχειρηματίες και οι ενδιαφερόμενοι να μην ταλαιπωρούνται και οι υποθέσεις τους να διεκπεραιώνονται άμεσα αλλά και στους εμπλεκόμενους φορείς να μη σωρεύεται πλήθος υποθέσεων που είναι δύσκολο να τακτοποιηθούν.

Ένα από τα βασικά νομοθετήματα που διέπουν τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι η Αιβ/8577/1983 Υγειονομική Διάταξη. Το νομοθέτημα αυτό περιέχει τις βασικές έννοιες του Υγειονομικού ελέγχου, τους γενικούς όρους που πρέπει να πληρούν τα καταστήματα καθώς και τους ειδικότερους όρους που αφορούν κάθε κατηγορία καταστήματος.

Το π.δ. 180/79 θέτει ειδικότερους όρους λειτουργίας των καταστημάτων, στα οποία πωλούνται οινοπνευματώδη ποτά για άμεση εντός αυτών κατανάλωση, όπως μπαρ, καφετέριες, καφενεία, εστιατόρια, πιτσαρίες και κέντρα διασκέδασης.

Ο νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας (ν. 3463/2006) επέφερε σημαντικές τροποποιήσεις στη διαδικασία χορήγησης της άδειας, καθώς στο νέο άρθρο 80 καθιέρωσε την προέγκριση ίδρυση και λειτουργίας του καταστήματος αλλά και την αντικατάσταση της άδειας σε περίπτωση μεταβίβασης. Για την ερμηνεία του εν λόγω άρθρου εκδόθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών η υπ' αριθμ. 51/2006 Εγκύκλιος, η οποία περιγράφει τη διαδικασία χορήγησης της άδειας και διευκρινίζει κάποια βασικά ζητήματα.

Στη συνέχεια, εκδόθηκε η υπουργική απόφαση 10551/2007 (ΦΕΚ Β' 246/26.02.2007) «για την απλούστευση της διαδικασίας έκδοσης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος καθώς και καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος επί θαλασσοπλοούντων πλοίων», η οποία προσέθεσε νέες ρυθμίσεις που πράγματι απλούστευσαν τη διαδικασία, όπως η καθιέρωση αποκλειστικών προθεσμιών για ενέργειες της Διοίκησης, η αντικατάσταση κάποιων εγγράφων από υπεύθυνες δηλώσεις. Παράλληλα, οι νέες ρυθμίσεις προκάλεσαν και πολλά προβλήματα, ιδιαίτερα στους Δήμους, καθώς ήταν αρκετά αόριστες και ήταν πολύ δύσκολο να εφαρμοσθούν στην πράξη. Ακολούθησε η υπ' αριθμ. 26/2007 Εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών, με την οποία δόθηκαν ερμηνευτικές οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή της προαναφερθείσας υπουργικής απόφασης προς τους αρμόδιους φορείς.

Παρά τις δυσκολίες και τα προβλήματα που παρουσιάστηκαν με τη θέσπιση των νέων διατάξεων για την ίδρυση και τη λειτουργία καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, είναι δυνατό να επιτευχθούν σημαντικά οφέλη. Πράγματι, άμεσο και εμφανές αποτέλεσμα αποτελεί ο περιορισμός, ως ένα βαθμό, των καθυστερήσεων με τις προθεσμίες και τα σαφή όρια που τίθενται στους Δήμους. Επιπλέον, περιορίζεται η γραφειοκρατία, εφόσον πολλά απαιτούμενα δικαιολογητικά αντικαθίστανται με υπεύθυνες δηλώσεις. Σημαντική είναι και η κατάργηση της διαδικασίας επανέκδοσης της άδειας σε περίπτωση μεταβολής μόνο των προσώπων. Η άδεια συνδέεται πλέον με το κατάστημα και όχι με το πρόσωπο, έτσι ώστε να αποφεύγεται η άσκοπη ενασχόληση των υπηρεσιών και των ενδιαφερομένων για την έκδοση νέας

εξαρχής άδειας σε περιπτώσεις που πρόκειται για το ίδιο ακριβώς κατάστημα στον ίδιο χώρο.

2. Έννοια των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος

Ως καταστήματα ή επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 9 παρ. 1 του Α.Ν. 2520/1940, νοούνται τα καταστήματα ή επιχειρήσεις, οι όροι ίδρυσης και λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από υγειονομικές διατάξεις. Οι υγειονομικές διατάξεις είναι υπουργικές αποφάσεις οι οποίες εκδίδονται κατ'εξουσιοδότηση των άρθρων 1 και 2 του ανωτέρω Α.Ν και σκοπό έχουν την προστασία της δημόσιας υγείας.

Ορισμός των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος δίνεται και στην ΥΔ Α1β/8577/1983 άρθρο 5, όπου ορίζεται ότι «καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι τα καταστήματα, στα οποία γίνεται παρασκευή ή /και διάθεση σε πελάτες (καθισμένους, όρθιους, περαστικούς) φαγητών ή γλυκισμάτων ή οποιουδήποτε άλλου παρασκευάσματος τροφίμων ή ποτών ή αποθήκευση ή συντήρηση ή εμπορία κάθε είδους τροφίμων ή ποτών, καθώς και τα καταστήματα προσφοράς υπηρεσιών εξαιτίας των οποίων μπορεί να προκληθεί βλάβη στη δημόσια υγεία, όπως αναλυτικά αναφέρονται στην παρούσα και στις άλλες υγειονομικές διατάξεις.» Διακρίνονται, λοιπόν, δύο κατηγορίες καταστημάτων, εκείνα στα οποία προσφέρονται ή παρασκευάζονται ποτά ή φαγητά και εκείνα, στα οποία προσφέρονται υπηρεσίες. Στην ίδια διάκριση και στον ίδιο ορισμό αναφέρεται και το άρθρο 80 του νέου ΔΚΚ.

Επιπλέον, στην ΥΔ Α1β/8577/1983 διακρίνονται τα βασικά είδη καταστημάτων και ταξινομούνται σε διάφορες κατηγορίες. Πρόκειται για τις εξής κατηγορίες: καταστήματα προσφοράς ποτών, χωρίς φαγητό, σε καθισμένους πελάτες (άρθρο 37, π.χ. καφέ, μπαρ, καφενεία), καταστήματα στα οποία παρασκευάζονται ή/και προσφέρονται σε καθισμένους πελάτες κάθε είδους φαγητά με τη συνοδεία ή μη ποτών, κυρίως οινοπνευματωδών (άρθρο 38, π.χ. εστιατόρια, πιτσαρίες, σνακ-μπαρ), καταστήματα στα οποία παρασκευάζονται και προσφέρονται γλυκίσματα και κάθε είδους παρασκευάσματα γάλακτος κλπ. σε καθισμένους πελάτες (άρθρο 39, π.χ. ζαχαροπλαστεία, γαλακτοπωλεία, αναψυκτήρια), μικτά καταστήματα παρασκευής και προσφοράς φαγητών, γλυκισμάτων, ποτών κλπ. σε καθισμένους πελάτες (άρθρο 40), κέντρα διασκεδάσεως (άρθρο 41), καταστήματα, τα οποία διαθέτουν σε περαστικούς πελάτες τρόφιμα και ποτά για άμεση κατανάλωση (άρθρο 42), καταστήματα τροφίμων, που καταναλώνονται σε άλλους χώρους έξω από εκείνους διαθέσεώς τους (άρθρο 43, π.χ. παντοπωλεία, οπωρολαχανοπωλεία, κρεοπωλεία, ιχθυοπωλεία), υπεραγορές τροφίμων (άρθρο 44), αποθήκες τροφίμων ή/και ποτών χονδρικού εμπορίου (άρθρο 45), πώληση τυποποιημένων παγωτών, αναψυκτικών ποτών και ορισμένων ζαχαρωδών προϊόντων στα καταστήματα ψιλικών (άρθρο 47), αυτόματοι πωλητές τροφίμων ή ποτών (άρθρο 48), κ.α.

Όπως είναι φανερό, απαιτείται τροποποίηση των χαρακτηρισμών αλλά και της κατηγοριοποίησης των καταστημάτων στην Υγειονομική Διάταξη, καθώς πολλά από τα είδη αυτά πλέον δε συναντώνται, ενώ έχουν εμφανιστεί νέα καταστήματα, τα οποία αντικαθιστούν προϋπάρχουσες κατηγορίες καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος. Παράλληλα, νέοι επιχειρηματικοί

κλάδοι αναπτύσσονται και νέες δραστηριότητες προκύπτουν, οι οποίες δεν είναι εύκολο να ενταχθούν σε κάποια από τις προαναφερθείσες κατηγορίες καταστημάτων της Υγειονομικής Διάταξης.

Ο ακριβής και ορθός χαρακτηρισμός του είδους του καταστήματος έχει μεγάλη σημασία για τη διαδικασία έκδοσης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του, καθώς για κάθε κατάσταση ισχύουν διαφορετικοί όροι και προϋποθέσεις λειτουργίας του. Προκειμένου να αποφεύγονται άσκοπες καθυστερήσεις και προβλήματα, σκόπιμο είναι οι ενδιαφερόμενοι να απευθύνονται αρχικά στην Υγειονομική Υπηρεσία, έτσι ώστε να διευκρινίζεται η ακριβής δραστηριότητα που σκοπεύει να ασκήσει ο ενδιαφερόμενος και ανάλογα να προσδιοριστεί το είδος του καταστήματος, για το οποίο θα ζητήσει την έκδοση άδειας.

3. Αρμοδιότητα

Σύμφωνα με το α. 9 του αν 2520/1940 απαιτούνταν άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος από την αστυνομική αρχή έπειτα από προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας υγειονομικής επιτροπής, η οποία θα αποφάσιζε κατά πόσο πληρούνται οι καθοριζόμενοι από τις οικείες υγειονομικές διατάξεις όροι. Στην αρμοδιότητα των αστυνομικών οργάνων αναφέρεται και το άρθρο 6 παρ. 1 της ΥΔ καθώς και το πδ. 188/1979.

Με το πδ 552/89, το οποίο εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 8 του ν. 1416/84, μεταβιβάσθηκε στους ΟΤΑ η αρμοδιότητα χορήγησης της άδειας ίδρυσης των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος που

αναφέρονταν στο άρθρο 1 παρ. 1 του πδ 180/79. Η μεταβίβαση της αρμοδιότητας τελούσε υπό τον όρο της προηγούμενης έκδοσης σχετικής απόφασης του Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου, η οποία έπρεπε να εγκριθεί από το Νομάρχη.

Η άδεια ίδρυσης του ΟΤΑ ήταν προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας από την αστυνομική αρχή. Εκδίδονταν, λοιπόν, δύο διακριτές άδειες από διαφορετικά όργανα. Η Ολομέλεια του ΣτΕ με την υπ' αριθμ. 2309/92 απόφασή της έκρινε ότι η εξουσιοδότηση του άρθρου 8 του ν. 1416/84 αντίκειται στο άρθρο 43 παρ. 2 του Σ, καθώς δεν προσδιορίζει κατά τρόπο ρητό και συγκεκριμένο τις αρμοδιότητες, οι οποίες δύναται να μεταβιβαστούν στην τοπική αυτοδιοίκηση, με συνέπεια η εξουσιοδότηση να είναι γενική και αόριστη.

Ακολούθησε το άρθρο 28 του ν. 2130/93, με το οποίο η αρμοδιότητα χορήγησης της άδειας ίδρυσης μεταβιβάστηκε εκ νέου στους ΟΤΑ, έπειτα από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και έγκριση από τον αρμόδιο Νομάρχη. Η άδεια ίδρυσης εξακολουθούσε να αποτελεί προϋπόθεση χορήγησης της άδειας λειτουργίας από τα αρμόδια αστυνομικά όργανα. Το επόμενο έτος, με το ν. 2218/94 διευρύνθηκε η αρμοδιότητα των ΟΤΑ και προστέθηκε και η αρμοδιότητα για τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας για όλα τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος. Συγκεκριμένα στο άρθρο 41 παρ.1 περιπτ. Ιθ ορίστηκε ότι η χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από υγειονομικές διατάξεις, αποτελεί αρμοδιότητα των Δήμων και Κοινοτήτων.

Με την Υγειονομική Διάταξη Υ1β/4352/1994 ορίσθηκε ότι όπου στον Υγειονομικό Κανονισμό και στις υγειονομικές διατάξεις που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του αν 2520/40 αναφέρεται αστυνομική αρχή εφεξής νοείται ο οικείος ΟΤΑ.

Πλέον, με το νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, ορίζεται ρητά ότι στις αρμοδιότητες των ΟΤΑ ανήκει και η χορήγηση, ανάκληση και αφαίρεση των αδειών ίδρυσης, λειτουργίας και εγκατάστασης των καταστημάτων και των επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας και εγκατάστασης των οποίων καθορίζονται από αντίστοιχους υγειονομικούς κανονισμούς και διατάξεις καθώς και ο έλεγχος της τήρησης αυτών. Η εν λόγω αρμοδιότητα, βέβαια, εντάσσεται στις κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες ασκούνται σε τοπικό επίπεδο, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Πρόκειται, επομένως, για μία αρμοδιότητα, την οποία η κεντρική διοίκηση παραχωρεί στην τοπική αυτοδιοίκηση, ενώ μπορεί, αν κρίνει διαφορετικά, να την αφαιρέσει απ' αυτή. Τούτο, άλλωστε, έχει γίνει δεκτό και από το ΣΤΕ, το οποίο έκρινε ότι η αρμοδιότητα των ΟΤΑ για την έκδοση άδειας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος δεν αφορά αποκλειστικώς τοπική υπόθεση, καθώς προέχει η, κατά τους όρους της αστυνομικής και υγειονομικής νομοθεσίας, άσκηση ορισμένης επαγγελματικής δραστηριότητας, η οποία συνδέεται με τον τόπο όπου ασκείται, αλλά δε συνιστά και εξυπηρέτηση προεχόντως τοπικής ανάγκης.²

Παράλληλα ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, στο άρθρο 75 Ιγ περ. 8 περιλαμβάνει στις αρμοδιότητες των ΟΤΑ και τον προσδιορισμό ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων ίδρυσης και εγκατάστασης

² ΣΤΕ 45/1997, Νόμος

καταστημάτων και επιχειρήσεων που επηρεάζουν το φυσικό, πολιτιστικό και αρχιτεκτονικό περιβάλλον, καθώς και την αισθητική φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης, ενώ με το άρθρο 79 παρ. 1 περ. στ του Κώδικα δίνεται η δυνατότητα στους ΟΤΑ να εκδίδουν τοπικές κανονιστικές αποφάσεις, με τις οποίες θα προσδιορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για την εγκατάσταση και λειτουργία καταστημάτων, για τη χορήγηση της άδειας των οποίων είναι αρμόδιοι, λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος, του αιγιαλού και της παραλίας, της δασικής νομοθεσίας, της νομοθεσίας για την πυροπροστασία, για τους αρχαιολογικούς και ιστορικούς τόπους, τις διατάξεις του ΓΠΣ, του οικοδομικού κανονισμού και τους γενικούς όρους που προβλέπονται από τις σχετικές υγειονομικές διατάξεις.

Πέρα των ανωτέρω προβλέψεων, όμως, ο νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας με το άρθρο 80, επέφερε ουσιώδεις τροποποιήσεις στη διαδικασία χορήγησης των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος. Σκοπός της νέας ρύθμισης, η οποία τροποποίησε τη διαδικασία χορήγησης της άδειας ήταν η απλούστευση των ενεργειών για την έκδοση της άδειας και η διευκόλυνση των ενδιαφερομένων. Επίσης, η αποτελεσματικότερη προστασία του περιβάλλοντος, τόσο του φυσικού όσο και του πολιτιστικού, έτσι ώστε η ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας να μη συγκρούεται αλλά να βρίσκεται σε αρμονία μ' αυτή.

Όπως είναι ευνόητο, οι αλλαγές αυτές προκάλεσαν πολλά προβλήματα και στις ίδιες τις υπηρεσίες των Δήμων, οι οποίες, μέχρι την έκδοση των προβλεπομένων υπουργικών αποφάσεων και των ερμηνευτικών εγκυκλίων όφειλαν να προσαρμόσουν τον τρόπο λειτουργίας τους στα νέα δεδομένα.

Ένα από τα βασικότερα προβλήματα που δημιουργήθηκαν, ήταν ο διαχωρισμός των καταστημάτων που ενέπιπταν στις ρυθμίσεις τους άρθρου 80 και αυτών που δε θα ακολουθούσαν τη νέα διαδικασία χορήγησης άδειας.

Στη διαδικασία του άρθρου 80, σύμφωνα και με τις ερμηνευτικές εγκυκλίους, δεν εμπίπτουν τα καταστήματα, η λειτουργία των οποίων διέπεται από ειδικό καθεστώς, όπως για παράδειγμα οι επιχειρήσεις προσφοράς υπηρεσιών διαδικτύου και οι παιδότοποι, καταστήματα για τα οποία προβλέπεται η έκδοση χωριστής άδειας ίδρυσης ή εγκατάστασης από άλλη αρχή, ανεξάρτητα από το γεγονός ότι για την έκδοση της άδειας λειτουργίας αυτών αρμόδιοι είναι οι Δήμοι και Κοινότητες, όπως για παράδειγμα οι υπεραγορές τροφίμων του α. 10 του ν. 3377/05 καθώς και δραστηριότητες που είναι συνυφασμένες με την εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών κτιρίων, όπως είναι τα κυλικεία σε δημόσια κτίρια. Ζήτημα τίθεται, όσο αναφορά την τελευταία περίπτωση, σχετικά με τον αν ως δημόσια κτίρια θα θεωρούνται μόνο αυτά που στεγάζουν δημόσιες υπηρεσίες. Σκόπιμο είναι, στην κατηγορία αυτή να περιλαμβάνονται και τα κυλικεία που στεγάζονται σε κτίρια με επαγγελματικούς χώρους, καθώς και στην περίπτωση αυτή πρόκειται για εξυπηρέτηση των λειτουργικών αναγκών των κτιρίων.

Χρήσιμο είναι, στο σημείο αυτό, να αναφερθούν τα καταστήματα, για τη χορήγηση της άδειας των οποίων θα ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 80. Τα καταστήματα αυτά είναι τα εξής: καταστήματα προσφοράς ποτών σε καθήμενους πελάτες, καταστήματα παρασκευής ή/και διάθεσης φαγητών με τη συνοδεία ή μη ποτών σε καθήμενους πελάτες, καταστήματα παρασκευής και διάθεσης γλυκισμάτων και παρασκευασμάτων γάλακτος σε καθήμενους πελάτες, μικτά καταστήματα παρασκευής και προσφοράς φαγητών, ποτών,

γλυκισμάτων κ.λ.π. σε καθήμενους πελάτες, καταστήματα προσφοράς τροφίμων ή και ποτών σε περαστικούς πελάτες, καταστήματα πώλησης τροφίμων και ποτών, υπεραγορές τροφίμων, αποθήκες τροφίμων ή ποτών, κρεοπωλεία, εργαστήρια δερματοστιξίας, κομμωτήρια ή κουρεία, πρατήρια άρτου, καταστήματα πώλησης κατοικίδιων ζώων ή πτηνών, γραφεία τελετών, παιδότοποι.

Ας σημειωθεί ότι η αρμοδιότητα έκδοσης άδειας λειτουργίας ιδιωτικού γυμναστηρίου μεταφέρθηκε από τους ΟΤΑ στο Νομόρχη με το πδ 219/2006, ενώ με τον ν. 3325/05 αρμόδια αρχή για την αδειοδότηση των εργαστηρίων τροφίμων και ποτών είναι η Διεύθυνση Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

4. Δικαιούχοι της άδειας

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 4 της Υγειονομικής Διάταξης, χορηγείται σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να πρόκειται για ενήλικο πρόσωπο ή εφόσον πρόκειται για εταιρική επιχείρηση, να έχει νομίμως συσταθεί. Η προϋπόθεση της ενηλικίωσης προβλέπεται ρητά μόνο στο πδ 180/79, το οποίο απαγορεύει τη χορήγηση της άδειας σε ανηλίκους που δεν έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους. Η προϋπόθεση, επίσης, αυτή προβλέπεται και σε ειδικότερα νομοθετήματα που αφορούν για παράδειγμα την ίδρυση καταστήματος κουρείου ή κομμωτηρίου (άρθρο 7 παρ.3 ν. 133/2005). Παρά ταύτα, γίνεται

δεκτό ότι η ενηλικίωση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ίδρυση και λειτουργία όλων των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος.³

Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος δε χορηγείται σε άτομα που υπηρετούν τη στρατιωτική του θητεία, καθώς απαιτείται η αυτοπρόσωπη παρουσία τους στο κατάστημα.

Σε κάθε περίπτωση, ο κάτοχος της άδειας και ο εκμεταλλευτής του καταστήματος πρέπει να είναι το ίδιο πρόσωπο. Για το λόγο αυτό, στις άδειες επικολλάται και φωτογραφία του προσώπου.

Οι αλλοδαποί υπήκοοι κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχουν κώλυμα για την ίδρυση και λειτουργία καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, ενώ για τους αλλοδαπούς τρίτων χωρών απαιτείται, σύμφωνα με το ν. 3386/2005, άδεια διαμονής για άσκηση ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας.

Όσο αφορά τις εταιρικές επιχειρήσεις, η άδεια είναι δυνατόν να εκδοθεί είτε στο όνομα του νόμιμου εκπροσώπου της επιχείρησης, είτε στο όνομα της εταιρείας, η οποία όμως οφείλει να ορίσει έναν από τους εταίρους της ως υπεύθυνο για την τήρηση των απαιτήσεων των ισχυουσών υγειονομικών διατάξεων. Για το λόγο αυτό, κατά τη διαδικασία έκδοσης της άδειας είναι απαραίτητη η προσκόμιση των στοιχείων όλων των μελών των εταιρειών ή αυτών που τις εκπροσωπούν, το καταστατικό ίδρυσης αλλά και τα μεταγενέστερα και τροποποιητικά, έτσι ώστε να ελέγχεται ποιοι τις εκπροσωπούν και εάν έχουν δικαίωμα υποβολής της αίτησης.

Ειδικότερα, όσο αφορά τα καταστήματα που προβλέπονται στο π.δ. 180/79, απαγορεύεται η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας σε όσους

³ Θεοδώρου Ι., Οι άδειες των ΟΤΑ για την ίδρυση και λειτουργία καταστημάτων και επιχειρήσεων, σελ. 42.

τελούν υπό δικαστική αντίληψη ή δικαστική απαγόρευση και σε όσους έχει επιβληθεί στέρηση των πολιτικών τους δικαιωμάτων. Επίσης, απαγορεύεται η χορήγηση της άδειας σε όσους κρίνονται επικίνδυνοι για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια κατά την αιτιολογημένη γνώμη του αρμόδιου Δήμου ή της Κοινότητας. Ο οικείος ΟΤΑ, προκειμένου να σχηματίσει γνώμη περί της επικινδυνότητας του ενδιαφερομένου, απευθύνεται στην Ελληνική Αστυνομία, η οποία γνωμοδοτεί περί του θέματος.

Περαιτέρω, το π.δ. 180/1979 προβλέπει την απαγόρευση χορήγησης άδειας σε όσους έχουν καταδικασθεί τελεσίδικα για αντίσταση, σύσταση και συμμορία, εγκλήματα σχετικά με το νόμισμα, υπόθαλψη εγκληματία, παρασιώπηση εγκλημάτων, στα κοινώς επικίνδυνα εγκλήματα του δεκάτου τρίτου κεφαλαίου του Ποινικού Κώδικα, ανθρωποκτονία από πρόθεση, σωματική βλάβη από πρόθεση, αρπαγή, αρπαγή ανηλίκων, κλοπή, ληστεία, φθορές που προκαλούν το κοινό αίσθημα, εκβίαση, απάτη, αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος, παραβιάσεις των διατάξεων της περί όπλων νομοθεσίας, περί εκρηκτικού υλικού και εκρηκτικών μηχανημάτων, παραβάσεις των νόμων περί ναρκωτικών, κακουργήματα ή πλημμελήματα αναφερόμενα στα κεφάλαια περί εσχάτης προδοσίας και προδοσίας της Χώρας του Ποινικού Κώδικα ή άλλων συναφών νόμων και για οποιοδήποτε έγκλημα κατά των ηθών.

Σε περίπτωση που την άδεια ζητεί ανώνυμη εταιρεία ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, αυτή δε χορηγείται αν τα ανωτέρω κωλύματα συντρέχουν στο πρόσωπο έστω και ενός από τους εκπροσωπούντες αυτών μετόχων ή εταίρων αντιστοίχως.

Στην περίπτωση των προσωπικών εταιρειών, δε χορηγείται η άδεια εάν τα κωλύματα υφίστανται για έναν ομόρρυθμο ή ετερόρρυθμο εταίρο. Παρατηρείται, λοιπόν, ότι η απαγόρευση χορήγησης της άδειας στις κεφαλαιουχικές εταιρείες προβλέπεται σε περίπτωση που το κώλυμα συντρέχει μόνο σε κάποιον από τους εκπροσώπους αυτών. Ο ανωτέρω διαχωρισμός ανάμεσα στις προσωπικές και κεφαλαιουχικές εταιρείες είναι εύλογος, καθώς στις προσωπικές εταιρείες το πρόσωπο και η συμβολή του κάθε εταίρου αποτελούν ουσιώδες στοιχείο της λειτουργίας της εταιρείας, ενώ στις κεφαλαιουχικές εταιρείες η προσωπικότητα των μετόχων δεν ασκεί άμεση επιρροή, καθώς οι εκπρόσωποι της εταιρείας ασκούν τη διοίκηση και τη διαχείρισή της.

Η ανωτέρω απαγόρευση χορήγησης της άδειας αίρεται αν έχει παρέλθει πενταετία από την έκταση ή την παραγραφή της ποινής ή την απονομή χάριτος (άρθρο 1 παρ. 3 π.δ. 180/1979). Ζήτημα τίθεται σε περίπτωση που στον ενδιαφερόμενο έχει επιβληθεί μία από τις ποινές που το άρθρο 1 παρ. 2 του πδ 180/1979 προβλέπει, πλην όμως αυτή έχει ανασταλεί επί τριετία και μετά την έκδοση της απόφασης επιβολής της ποινής παρήλθε ο χρόνος της αναστολής χωρίς αυτή να αρθεί ή να ανακληθεί. Σύμφωνα με τον Ποινικό Κώδικα (άρθρο 102 παρ. 2), εφόσον η αναστολή δεν αρθεί ή δεν ανακληθεί εντός του χρόνου της αναστολής που καθορίζεται από τη δικαστική απόφαση, η ποινή θεωρείται σαν να μην είχε επιβληθεί. Επιπλέον, στο άρθρο 104 παρ. 2 του Π.Κ. προβλέπεται ότι και οι παρεπόμενες της ποινής στερήσεις δικαιωμάτων και ανικανότητες αναστέλλονται και εξαλείφονται μαζί με την κύρια ποινή. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, εφόσον παρέλθει επιτυχώς ο χρόνος της αναστολής εκτέλεσης της ποινής, εξαλείφεται όχι μόνο

η υποχρέωση έκτισης της ποινής αλλά και η ίδια η επιβολή της και όλες οι συνέπειες που αυτή επιφέρει. Επομένως, σε μια τέτοια περίπτωση δε θα συντρέχει το κώλυμα του άρθρου 1 παρ. 2 του πδ 180/1979 στο πρόσωπο του ενδιαφερομένου και δε θα εμποδίζεται η χορήγηση της άδειας σ' αυτό. Στην πράξη, ζητείται από τους Δήμους η προσκόμιση βεβαίωσης από την Εισαγγελία σχετικά με την επιτυχή παρέλευση του χρόνου αναστολής.

Επιπλέον, η παράγραφος 5 του άρθρου 2 του πδ 180/1979 ορίζει ότι σε πρόσωπο, από το οποίο αφαιρείται οριστικά η άδεια λειτουργίας του καταστήματός του, δεν επιτρέπεται η χορήγηση άδειας λειτουργίας οποιουδήποτε καταστήματος από τα αναφερόμενα στην παράγραφο 2, πριν την πάροδο τριών ετών από την οριστική αφαίρεση. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η οριστική αφαίρεση άδειας από πρόσωπο που συμμετέχει ως εταίρος σε επιχείρηση, εμποδίζει τη χορήγηση άδειας στην εταιρεία αυτή, αν πρόκειται για ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία, ενώ αν πρόκειται για ανώνυμη ή εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, όταν το φυσικό πρόσωπο από το οποίο αφαιρέθηκε η άδεια είναι εκπρόσωπος της εταιρείας που υποβάλλει την αίτηση. Στην περίπτωση που τη χορήγηση της άδειας ζητεί πρόσωπο που δεν ήταν εκπρόσωπος της ανώνυμης εταιρείας ή της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, από την οποία έχει αφαιρεθεί οριστικώς η άδεια, αλλά απλώς μέτοχος, δεν εμποδίζεται εκ του λόγου αυτού η χορήγηση της άδειας. Αν όμως πρόκειται για προσωπική εταιρεία, λόγω της φύσης της, δεν είναι δυνατή η χορήγηση άδειας στο φυσικό πρόσωπο, εταίρο της προσωπικής εταιρείας, από την οποία αφαιρέθηκε η άδεια.

5. Διαδικασία

i) Η προέγκριση

Η προέγκριση προβλέφθηκε για πρώτη φορά με το νέο ΚΔΚ. Αποτελεί ατομική διοικητική πράξη και αρμόδιο όργανο για την έκδοσή της είναι η Δημομαρχιακή Επιτροπή. Η προέγκριση συνίσταται στην κατ' αρχήν εξέταση της δυνατότητας ή μη ίδρυσης συγκεκριμένου καταστήματος στη συγκεκριμένη περιοχή. Κατά την εξέταση του αιτήματος για χορήγηση της προέγκρισης γίνεται ένας προέλεγχος, ο οποίος αφορά ζητήματα του συνόλου της νομοθεσίας που προβλέπονται στο άρθρο 80 και αφορούν την προέγκριση, όπως το περιβάλλον, οι χρήσεις γης, η συναίνεση των ιδιοκτητών κ.α. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα στον κάθε ενδιαφερόμενο να βεβαιωθεί ως ένα βαθμό για την καταλληλότητα του καταστήματος, το οποίο έχει επιλέξει για την ανάπτυξη της επιχειρηματικής του δραστηριότητας. Η πρόβλεψη αυτή είναι πολύ σημαντική, καθώς οι ενδιαφερόμενοι κερδίζουν πολύτιμο χρόνο αλλά και προλαμβάνουν τυχόν άσκοπες οικονομικές επενδύσεις. Παράλληλα, επιτυγχάνεται η επιτάχυνση της διαδικασίας, καθώς ο Δήμος υποχρεώνεται να χορηγήσει την προέγκριση σε αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός από την κατάθεση της αίτησης.

Ο προέλεγχος προβλεπόταν από το προηγούμενο καθεστώς (άρθρο 11 παρ. 9 2503/1997) και διενεργούνταν από το δημοτικό συμβούλιο, πριν από την απόφαση για τη χορήγηση της άδειας. Κατά τον προέλεγχο, το δημοτικό συμβούλιο θα εξέταζε ζητήματα που αφορούν τις χρήσεις γης, τους όρους δόμησης, την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος,

την προστασία του αιγιαλού και της παραλίας, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης. Παράλληλα, προβλεπόταν και η έκδοση υπουργικής απόφασης που θα ρύθμιζε την ανωτέρω διαδικασία, η οποία όμως δεν εκδόθηκε ποτέ. Βέβαια, οι Δήμοι είχαν τη δυνατότητα να διενεργούν προελέγχους και χωρίς την έκδοση της Υπουργική Απόφασης, το οποίο όμως δε συνηθιζόταν.

Πλέον, με το νέο ΚΔΚ ο προέλεγχος έχει καταστεί υποχρεωτικός και ο Δήμος πριν από τη χορήγηση της άδειας υποχρεούται να τηρήσει τη διαδικασία έκδοσης απόφασης προέγκρισης.

Εκτός από την προέγκριση, προς διευκόλυνση των ενδιαφερομένων και προκειμένου να αποφεύγονται άσκοπες ενέργειες, η Υγειονομική Διάταξη ΑΙβ/8577/1983 προβλέπει και τον προέλεγχο από την Υγειονομική Υπηρεσία. Σύμφωνα με το άρθρο 9 της ανωτέρω Υγειονομικής Διάταξης, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ζητήσει από την υγειονομική υπηρεσία να διενεργήσει προέλεγχο του καταστήματος. Σκόπιμο είναι ο προέλεγχος να ζητείται πριν από οποιαδήποτε άλλη ενέργεια του ενδιαφερομένου, όπως η εκμίσθωση ή αγορά του χώρου και η συγκρότηση του καταστήματος.

Σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο, για τη διενέργεια του προελέγχου ο ενδιαφερόμενος οφείλει να υποβάλλει στην αρμόδια Υγειονομική Υπηρεσία αίτηση καθώς και δύο σχεδιαγράμματα κάτοψης 1:50, στα οποία να έχουν αποτυπωθεί με ακρίβεια οι χώροι οι προοριζόμενοι για την εγκατάσταση της υπό ίδρυση επιχείρησης και να φαίνεται το ύψος και το εμβαδόν τούτων καθώς και αν ο χώρος είναι σε υπόγειο, ισόγειο ή όροφο.

Ο προέλεγχος αυτός είναι δυνητικός, και κατά τη διενέργειά του η υγειονομική υπηρεσία εξετάζει μόνο υγειονομικά θέματα. Μπορεί να καταλήξει

σε υποδείξεις σχετικά με την καταλληλότητα του χώρου για την προοριζόμενη χρήση, το απαιτούμενο εμβαδόν καθώς και τυχόν βελτιώσεις ή τροποποιήσεις που πρέπει να γίνουν. Ο προέλεγχος δε δεσμεύει το όργανο που τελικά θα αποφασίσει για την καταλληλότητα του καταστήματος αλλά ούτε και τον αρμόδιο για την έκδοση της άδειας Δήμο.

Σκόπιμο είναι, οι εμπλεκόμενοι φορείς να προτρέπουν τους ενδιαφερόμενους να συλλέγουν επαρκείς πληροφορίες από τις αρμόδιες υπηρεσίες (πολεοδομία κλπ.) σχετικά με το επιτρεπτό της ίδρυσης καταστήματος σε συγκεκριμένο οίκημα, έτσι ώστε να αποφεύγεται η δική τους ταλαιπωρία αλλά και η άσκοπη απασχόληση των υπηρεσιών των Δήμων.

ii) Η προέγκριση ειδικότερα

Σύμφωνα με το άρθρο 80 του ΔΚΚ κατά την προέγκριση εξετάζονται ζητήματα που αφορούν τις χρήσεις γης, την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού περιβάλλοντος και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, την προστασία του αιγιαλού και της παραλίας, των δασικών περιοχών, των αρχαιολογικών τόπων καθώς και την αισθητική, φυσιογνωμία και τις εν γένει λειτουργίες της πόλης. Επιπλέον, κατά το στάδιο της προέγκρισης ελέγχεται και η συμφωνία του αιτήματος με τις τυχόν τοπικές κανονιστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από τα όργανα του Δήμου ή της Κοινότητας.

Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι κατά την προέγκριση εξετάζεται, για τα καταστήματα που διέπονται από το πδ 180/1979, η πρόβλεψη του άρθρου 3 παρ. 1 που δίνει τη δυνατότητα στον ΟΤΑ να αρνηθεί τη χορήγηση της άδειας, εφόσον το ακίνητο στο οποίο θα λειτουργήσει το κατάστημα βρίσκεται

σε απόσταση μικρότερη των πενήντα μέτρων, κατ' ευθεία γραμμή μετρούμενη, από ναούς, σχολεία, κλινικές, νοσοκομεία, φροντιστήρια, στρατώνες εργοστάσια, παιδικούς σταθμούς, νηπιαγωγεία ορφανοτροφεία, βιβλιοθήκες, ωδεία, αθλητικούς χώρους και διάφορες άλλες σχολές. Με το άρθρο 3 παρ. 1 του πδ 180/79 σκοπείται προδήλως η διασφάλιση της λειτουργικότητας των κτιρίων που εξυπηρετούν ειδικούς σκοπούς με την αποφυγή οχλήσεων μη συμβιβαζομένων με την κατά προορισμό χρήση του κτιρίου. Προϋπόθεση για τη χορήγηση της άδειας είναι να μην προκαλούνται οχλήσεις που αναιρούν ή παρακωλύουν ουσιωδώς την ομαλή λειτουργία. Ο Δήμος έχει διακριτική ευχέρεια να αρνηθεί τη χορήγηση της άδειας ή σε άλλη περίπτωση να ανακαλέσει την ήδη χορηγηθείσα άδεια με αιτιολογημένη κρίση.⁴

Συνιστάται στον ενδιαφερόμενο, ο οποίος επιδιώκει τη χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστήματος, το οποίο βρίσκεται σε απόσταση μικρότερη των 50 μέτρων από τα προαναφερόμενα κτίρια ειδικού σκοπού, να προσκομίζει στο Δήμο υπεύθυνη δήλωση του κατά περίπτωση εκπροσώπου του φορέα που στεγάζεται στο κτίριο, η οποία θα αναφέρει ότι δεν υπάρχει αντίρρηση για τη λειτουργία του καταστήματος. Σε κάθε περίπτωση, ο Δήμος, προκειμένου να αρνηθεί για το λόγο αυτό τη χορήγηση άδειας, οφείλει να εκτιμήσει όλα τα προσκομισθέντα στοιχεία κατά διακριτική ευχέρεια και με σαφώς αιτιολογημένη απόφαση να απορρίψει την αίτηση προέγκρισης.

Ένα από τα ζητήματα που εξετάζονται κατά το στάδιο της προέγκρισης είναι το επιτρεπτό της λειτουργίας συγκεκριμένου καταστήματος σε μια περιοχή, ενόψει των περιορισμών και απαγορεύσεων ως προς τις χρήσεις

⁴ ΣΤΕ 1715/1994, ΔιΔικ 1995, 1022

γης της περιοχής. Οι κατηγορίες και το περιεχόμενο των χρήσεων γης καθορίζονται από τις διατάξεις των άρθρων 229-240 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (ΦΕΚ Δ/580/1999).

Οι χρήσεις γης που επιτρέπονται σε κάθε περιοχή ορίζονται από το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, το οποίο αποτελεί το πρώτο στάδιο του πολεοδομικού σχεδιασμού και ανάλογα μ' αυτές διαμορφώνεται η φυσιογνωμία της περιοχής την οποία καλύπτει. Ο καθορισμός αυτός των χρήσεων γης είναι δεσμευτικός και από τη θέση σε ισχύ της εγκριτικής του Γ.Π.Σ. υπουργικής απόφασης δεν επιτρέπονται άλλες χρήσεις πέρα από τις προβλεπόμενες. Περαιτέρω, οι χρήσεις γης που τυχόν θα προβλεφθούν από την πολεοδομική μελέτη ή από την τροποποίηση του ήδη υπάρχοντος σχεδίου δεν επιτρέπεται να παρεκκλίνουν από εκείνες του Γ.Π.Σ.⁵

Στις περιοχές των γενικών πολεοδομικών σχεδίων διακρίνονται κατηγορίες χρήσεων γης, στις οποίες επιτρέπονται συγκεκριμένες μόνο χρήσεις. Οι κατηγορίες αυτές είναι οι εξής:

A) Η περιοχή αμιγούς κατοικίας, στην οποία επιτρέπονται κατοικίες, ξενώνες μικρού δυναμικού, εμπορικά καταστήματα που εξυπηρετούν τις καθημερινές ανάγκες των κατοίκων της περιοχής, όπως παντοπωλείο, φαρμακείο, χαρτοπωλείο, κτίρια κοινωνικής πρόνοιας, κτίρια πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, αθλητικές εγκαταστάσεις, θρησκευτικοί χώροι, πολιτιστικά κτίρια και εν γένει πολιτιστικές εγκαταστάσεις. Την έννοια των εμπορικών καταστημάτων που εξυπηρετούν καθημερινές ανάγκες των κατοίκων μιας περιοχής καλείται να την εξειδικεύσει και να καθορίσει το περιεχόμενό της ο οικείος Δήμος ή Κοινότητα κατά τη διαδικασία της

⁵ ΣΤΕ 2900/2003, Νόμος

χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος. Επιπλέον, στο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο, κατά τον προσδιορισμό των χρήσεων γης, είναι δυνατό να επιτρέπονται πρόσθετες χρήσεις σε κάποια περιοχή. Έτσι, στο Γ.Π.Σ. του Δήμου Θεσσαλονίκης (ΦΕΚ Δ/420/1993) προβλέπεται ότι στις περιοχές αμιγούς κατοικίας επιτρέπονται επιπλέον και καφενεία, εστιατόρια, ιατρεία, γραφεία και συνεργεία αυτοκινήτων πλην βαφείων και φανοποιείων.

Β) Η περιοχή γενικής κατοικίας, στην οποία επιτρέπονται κατοικίες, εμπορικά καταστήματα (με εξαίρεση τις υπεραγορές τροφίμων και τα πολυκαταστήματα), γραφεία, τράπεζες, εστιατόρια, αναψυκτήρια, επαγγελματικά εργαστήρια χαμηλής όχλησης κ.λ.π.

Γ) Η περιοχή του πολεοδομικού κέντρου-κεντρικής λειτουργίας πόλης-τοπικού κέντρου συνοικίας-γειτονιάς στην οποία επιτρέπονται, εκτός των ανωτέρω χρήσεων, κέντρα διασκέδασης, χώροι συνάθροισης κοινού κλπ.

Δ) Η περιοχή της μη οχλούσας βιομηχανίας-βιοτεχνίας-βιομηχανικού και βιοτεχνικού πάρκου, στην οποία επιτρέπονται επιπλέον και βιομηχανικές, βιοτεχνικές και επαγγελματικές εγκαταστάσεις χαμηλής και μέσης όχλησης

Ε) Η περιοχή οχλούσας βιομηχανίας-βιοτεχνίας

ΣΤ) Η περιοχή χονδρεμπορίου

Ζ) Η περιοχή τουρισμού-αναψυχής

Η) Η περιοχή ελεύθερου χώρου-αστικού πρασίνου

Θ) Η περιοχή κοινωφελών εξυπηρετήσεων

Κατά τη λήψη της απόφασης προέγκρισης, λοιπόν, η Δημαρχιακή Επιτροπή ερευνά κατά πόσο η λειτουργία του υπό ίδρυση καταστήματος επιτρέπεται στη συγκεκριμένη περιοχή, ενόψει των προβλεπόμενων

περιορισμών ως προς τις χρήσεις γης.⁶ Η έρευνα αυτή χωρεί και δε συνιστά ανεπίτρεπτο παρεμπόπτοντα έλεγχο ατομικής διοικητικής πράξης και στην περίπτωση που έχει ήδη εκδοθεί από την αρμόδια υπηρεσία άδεια, με την οποία επιτρέπεται η ανέγερση οικοδομής με χρήση καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος στο ίδιο οικόπεδο.⁷

Εκτός αυτών, κατά την προέγκριση εξετάζονται και ζητήματα προστασίας του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, όπως η προστασία των παραδοσιακών οικισμών ή των κτιρίων που έχουν χαρακτηριστεί διατηρητέα καθώς και προστασίας του αιγιαλού, της παραλίας, των δασών, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων.

Σημαντικό ζήτημα, το οποίο εξετάζεται κατά το στάδιο της προέγκρισης, αποτελεί το επιτρεπτό της ίδρυσης ενός καταστήματος, εφόσον αυτό συσχεγάζεται με κατοικίες.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 7 της ΥΔ «δεν επιτρέπεται η ίδρυση σε ισόγειους ή άλλους χώρους πολυκατοικιών και γενικά οικημάτων, στα οποία στεγάζονται κατοικίες, ορισμένων ειδών καταστημάτων και εργαστηρίων τροφίμων ή και ποτών, των οποίων η εγκατάσταση στους χώρους τούτους απαγορεύεται από τον Κανονισμό της πολυκατοικίας ή εν ελλείψει κανονισμού, από την πλειοψηφία των ιδιοκτητών των στεγαζομένων στο ίδιο κτίριο κατοικιών, έστω και αν τα καταστήματα ή εργαστήρια αυτά πληρούν τους καθοριζόμενους από την παρούσα και τις άλλες υγειονομικές διατάξεις όρους.» Ο ενδιαφερόμενος οφείλει, επομένως, να υποβάλλει υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/86 του διαχειριστή της πολυκατοικίας ή εν ελλείψει αυτού του ιδιοκτήτη του χώρου, στην οποία θα φαίνεται ότι ο Κανονισμός της

⁶ ΣΤΕ 3111/1998, Νόμος

⁷ ΣΤΕ 2521/2004, Νόμος

πολυκατοικίας ή εν ελλείψει η πλειοψηφία των ιδιοκτητών των στεγαζομένων στο ίδιο κτίριο κατοικιών, μη συμπεριλαμβανομένων των λοιπών χώρων (καταστημάτων, βοηθητικών χώρων κλπ) επιτρέπει τη χρήση του χώρου τούτου για τη λειτουργία του καταστήματος. Η άδεια ανακαλείται, εφόσον υπάρξει απόφαση δικαστηρίου περί του αναληθούς περιεχομένου της δήλωσης.

Η διάταξη αυτή σκοπεί στην προστασία των ενοίκων πολυκατοικιών, οι οποίοι είναι πιθανό να ενοχλούνται από τη λειτουργία καταστήματος στην πολυκατοικία. Το ΣΤΕ είχε ήδη κρίνει ότι είναι νόμιμη η άρνηση χορήγησης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας κέντρου διασκεδάσεως, εφόσον η λειτουργία θα διαταράξει την κοινή ησυχία των ενοίκων της οικοδομής.⁸

Γίνεται δεκτό ότι ως πλειοψηφία των ιδιοκτητών νοείται όχι η πλειοψηφία των διαμερισμάτων αλλά η πλειοψηφία των εξ αδιαιρέτου ποσοστών συγκυριότητας επί του οικοπέδου, το οποία έχουν οι ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες.⁹

Κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης, προκειμένου να χορηγηθεί άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας καταστήματος σε χώρους (ισόγεια πολυκατοικιών κλπ.) απαιτείται, ως τυπική προϋπόθεση, η υπό του ενδιαφερομένου υποβολή, εφ' όσον υπάρχει διαχειριστής της πολυκατοικίας στην οποία θα εγκατασταθεί το κατάστημα, υπεύθυνης δήλωσης αυτού, περί του ότι ο κανονισμός της πολυκατοικίας ή, ελλείψει κανονισμού, η πλειοψηφία των ιδιοκτητών των στεγαζομένων στο κτίριο διαμερισμάτων επιτρέπει την εν λόγω χρήση του χώρου αυτού. Εάν δεν υπάρχει διαχειριστής, υποβάλλεται αντίστοιχη υπεύθυνη δήλωση του ιδιοκτήτου του χώρου. Η υπεύθυνη αυτή

⁸ ΣΤΕ 1001/87, Νόμος

⁹ ΣΤΕ5084/95, Νόμος

δήλωση είναι δεσμευτική ως προς το ζήτημα αυτό για την Διοίκηση. Επί τυχόν αμφισβητήσεως δε της ακριβείας του περιεχομένου της δήλωσης αυτής κρίνει το αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο, εις το οποίον και απόκειται να διαπιστώσει, καθ' ερμηνεία του κανονισμού της πολυκατοικίας ή, ελλείψει κανονισμού, κατ' εκτίμηση των περί της αληθινής βούλησης των ιδιοκτητών των στεγαζομένων στο κτίριο διαμερισμάτων στοιχείων, αν η επίδικη χρήση του χώρου επιτρέπεται από τον κανονισμό της πολυκατοικίας ή - ελλείψει κανονισμού - από την πλειοψηφία των κατά τα ανωτέρω ιδιοκτητών. Εφ' όσον δε κριθεί ότι η ως άνω δήλωση είναι ανακριβής, ανακαλείται η χορηγηθείσα βάσει αυτής άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος. Εξ άλλου, στην περίπτωση κατά την οποία υπάρχει διαχειριστής της πολυκατοικίας και αυτός αρνείται να προβεί σε χορήγηση της υπεύθυνης δήλωσης, επί τη ρητή ή συναγόμενη εκδοχή ότι δεν επιτρέπεται από τον κανονισμό ή, ελλείψει κανονισμού, από την πλειοψηφία των κατά τα ανωτέρω ιδιοκτητών η ζητούμενη χρήση, οι ενδιαφερόμενοι δύνανται να προσφύγουν στο αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο, το οποίο προβαίνει στην ερμηνεία του κανονισμού της πολυκατοικίας ή της βούλησης της πλειοψηφίας των κατά τα ανωτέρω ιδιοκτητών, όταν η πολυκατοικία δεν έχει κανονισμό. Εφόσον δε το δικαστήριο κρίνει τελεσίδικα ότι ο Κανονισμός της πολυκατοικίας ή ελλείψει αυτού η πλειοψηφία των ιδιοκτητών επιτρέπει την εν λόγω χρήση, η σχετική απόφαση υποκαθιστά τη μη χορηγηθείσα από το διαχειριστή, κατά τα ανωτέρω, υπεύθυνη δήλωση. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η άδεια ίδρύσεως και λειτουργίας ενός καταστήματος στο ισόγειο πολυκατοικίας δεν εκδίδεται νόμιμα, εφ' όσον για τη χορήγησή της δεν έχει υποβληθεί υπεύθυνη δήλωση του διαχειριστή της πολυκατοικίας περί του ότι η συγκεκριμένη χρήση επιτρέπεται κατά τον

κανονισμό της πολυκατοικίας, μη αρκούσης εν προκειμένω, εφ' όσον υπήρχε διαχειριστής, της υποβολής σχετικής υπεύθυνης δήλωσης του επικαρπωτή του καταστήματος.¹⁰

Στην περίπτωση που δεν υπάρχει διαχειριστής, όπως προαναφέρθηκε, την υπεύθυνη δήλωση υποβάλλει ο ιδιοκτήτης του χώρου όπου πρόκειται να στεγαστεί το κατάστημα. Για την αποφυγή δημιουργίας διαφορών και διενέξεων μεταξύ των ΟΤΑ και των αιτούντων, κρίνεται σκόπιμο σε κάθε περίπτωση που την υπεύθυνη δήλωση υποβάλει ο ιδιοκτήτης του χώρου, να διευκρινίζεται η ύπαρξη ή μη διαχειριστή και εφόσον αυτός υπάρχει, ο λόγος για τον οποίο τυχόν αρνείται να υπογράψει την απαιτούμενη υπεύθυνη δήλωση. Εφόσον, όμως, υπάρχει κανονισμός, ο οποίος δεν απαγορεύει τη λειτουργία του αιτούμενου είδους καταστήματος, τότε μπορεί να προσκομισθεί αντίγραφο του κανονισμού, το οποίο θα αναπληρώσει την υπεύθυνη δήλωση.¹¹

Η κατάθεση της υπεύθυνης δήλωσης καθιστά υποχρεωτική τη χορήγηση της άδειας, εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις, από τον ΟΤΑ, ο οποίος υποχρεούται να αρνηθεί τη χορήγηση της άδειας μόνο σε περίπτωση που προσκομισθεί δικαστική απόφαση για το ψευδές περιεχόμενο της δήλωσης. Δεν ασκεί, επομένως, καμία επιρροή στην απόφαση του ΟΤΑ η τυχόν προγενέστερη εναντίωση των ενοίκων κατά της λειτουργίας του καταστήματος, αλλά ούτε και μεταγενέστερη καταγγελία στον ΟΤΑ χωρίς την προσκομιδή δικαστικής απόφασης.

Τέθηκε το ζήτημα αν η συναίνεση του ιδιοκτήτη τεκμαίρεται από την παραταθείσα εκ του νόμου σχέση μίσθωσης, σε περίπτωση που ζητείται νέα

¹⁰ ΣτΕ 2690/99, Νόμος

¹¹ ΣτΕ 775/1989, ΝοΒ 1990, σελ. 1247

άδεια από το μισθωτή, λόγω ανάκλησης της προηγούμενης. Όσο αφορά τον εκμισθωτή, η συναίνεσή του συνάγεται από τη μισθωτική σχέση και η ύπαρξή της τεκμαίρεται κατά το διάστημα ισχύος αυτής, συμπεριλαμβανομένων και των τυχόν παρατάσεων είτε συμβατικών είτε αναγκαστικών. Ακόμη και όταν η σχέση μεταβιβάστηκε σε τρίτο, εφόσον η μίσθωση εξακολουθεί, δεν απαιτείται νέα συναίνεση του τρίτου υπεισελθόντος στη μισθωτική σχέση. Η άποψη αυτή προστατεύει το μισθωτή από εκβιασμούς του εκμισθωτή κάθε φορά που απαιτείται νέα άδεια, ενώ η μίσθωση εξακολουθεί. Για το ανωτέρω θέμα, όμως, διατυπώθηκε και η αντίθετη άποψη, σύμφωνα με την οποία, από τη διατύπωση του άρθρου 15 της Υγειονομικής Διάταξης προκύπτει ότι ο νομοθέτης θέλησε να προστατέψει τους ιδιοκτήτες των κατοικιών από τις συνέπειες λειτουργίας του καταστήματος. Δεδομένου ότι είναι τελείως ανεξάρτητη η αστική σχέση της μίσθωσης από τη διοικητική διαδικασία έκδοσης της άδειας και δεδομένου ότι στην περίπτωση της απολύτως ειδικής διάταξης του άρθρου 15, φαίνεται ότι ο νομοθέτης θέλησε κάθε φορά που δίδεται άδεια λειτουργίας σε κατάσταση να υπάρχει πραγματική συναίνεση της πλειοψηφίας των ιδιοκτητών των κατοικιών, πρέπει να γίνει δεκτό ότι πλην της περίπτωσης ύπαρξης εν ισχύ μισθωτηρίου, όπου η συναίνεση προκύπτει, σε όλες τις άλλες περιπτώσεις να προσκομίζεται υπεύθυνη δήλωση.¹²

Εξάλλου, είναι επιτρεπτή και η *ex nunc* αφαίρεση της άδειας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, έστω και αν είχε χορηγηθεί υπό καθεστώς προϊσχυουσών διατάξεων που δεν προέβλεπαν κώλυμα χορήγησης λόγω απαγόρευσης του κανονισμού πολυκατοικίας. Πρέπει όμως

¹² Υπ' αριθμ. 396/1990 Γνωμ. Συν. Προϊστ. Νομ. Δ/σεων Υ.Δ.Τ.

να υπήρχε κατά το χρόνο χορήγησης της αφαιρούμενη άδειας κανονισμός που να απαγόρευε τη χορήγηση.¹³

Έχει, επίσης, κριθεί ότι σε περίπτωση επέκτασης του αντικειμένου της εμπορίας ήδη λειτουργούντος καταστήματος, η οποία συνεπάγεται τη μεταβολή των υγειονομικών όρων λειτουργίας του, απαιτείται η έκδοση νέας άδειας λειτουργίας μετά από την προηγούμενη συναίνεση της πλειοψηφίας των συνιδιοκτητών ως προς τη νέα του χρήση.¹⁴

Σε πολλές περιπτώσεις από τον κανονισμό του κτιρίου συνάγεται ότι το αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για επαγγελματικές δραστηριότητες. Εύλογο είναι, σε τέτοιου είδους περιπτώσεις, να μην εξετάζεται η ύπαρξη περιορισμού ή απαγόρευσης για την ίδρυση καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, ούτε να απαιτείται υπεύθυνη δήλωση του διαχειριστή του κτιρίου που να αναφέρει ότι ο κανονισμός επιτρέπει την ίδρυση και τη λειτουργία του καταστήματος.

Η αίτησή του ενδιαφερομένου για προέγκριση πρέπει να συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση που αναγράφει τα στοιχεία του, το είδος του καταστήματος και τις προσφερόμενες υπηρεσίες, πλήρη περιγραφή της τοποθεσίας του και το ακριβές οίκημα στο οποίο αυτό βρίσκεται. Εκτός, των προαναφερθέντων, η αίτηση θα πρέπει να συνοδεύεται και από διάγραμμα κάλυψης της περιοχής, μια απεικόνιση δηλαδή της ευρύτερη περιοχής και των κτιρίων που υπάρχουν σ' αυτή, σε ακτίνα τουλάχιστον πενήντα μέτρων, έτσι ώστε να διαπιστώνεται αν υπάρχουν λειτουργίες που θα εμποδίζονται από την ίδρυση του καταστήματος. Στο ως άνω διάγραμμα, το οποίο μπορεί είτε

¹³ ΔιοικΠρωτΑθ. 6235/00 ΔιΔικ 2001, σελ. 1367

¹⁴ ΣτΕ 737/1993, ΔιΔικ1994, σελ. 473

να το έχει συντάξει μηχανικός είτε να αποτελεί απλή φωτοτυπία ενός χάρτη, θα πρέπει να διακρίνεται η ακριβής θέση του καταστήματος.

Τέλος, απαραίτητη είναι και η καταβολή παραβόλου που προβλέπεται από την υπ' αριθμ. 61167/2007 (ΦΕΚ Β 2438/28.12.2007). Το παράβολο δεν επιστρέφεται, ανεξάρτητα από το να χορηγηθεί η προέγκριση ή όχι. Ζήτημα, βέβαια τίθεται στην περίπτωση που αμέσως μετά την υποβολή της αίτησης προέγκρισης, και πριν την εισαγωγή τη υπόθεσης ενώπιον της Δημορχιακής Επιτροπής ο αιτών παραιτηθεί από την αίτησή του. Ορθότερη φαίνεται η λύση της επιστροφής του παραβόλου στην περίπτωση αυτή, καθώς ο διοικητικές αρχές δεν απασχολήθηκαν με την υπόθεση.

Η απόφαση προέγκρισης, σύμφωνα με το άρθρο 80 παρ. 3 αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια ΔΥΟ.

Η απόφαση προέγκρισης εκδίδεται από τη Δημορχιακή Επιτροπή ή το Κοινοτικό Συμβούλιο, εάν πρόκειται για Κοινότητα. Η αρμοδιότητα αυτή της Δημορχιακής Επιτροπής, είναι δυνατό, σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 4 και 5 του ΔΚΚ να ασκηθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο, όταν πρόκειται για θέματα ιδιαίτερα σοβαρά. Εφόσον το αίτημα του ενδιαφερομένου είναι σύμφωνο με όλες τις απαιτήσεις που ο νόμος προβλέπει, η Δημορχιακή Επιτροπή υποχρεούται να χορηγήσει την προέγκριση, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός μήνα από την υποβολή της αίτησης.

Στα πλαίσια της προσπάθειας για την επιτάχυνση και απλούστευση της διαδικασίας έκδοσης της άδειας, θεσπίσθηκε με την υπ' αριθμ. 10551/07 Υπουργική Απόφαση, η κατά πλάσμα δικαίου χορήγηση της προέγκρισης σε περίπτωση που παρέλθει άπρακτη η προθεσμία του ενός μήνα. Πρόκειται για

σιωπηρή, θετική, συστατική πράξη, η οποία προκύπτει από την παράλειψη του διοικητικού οργάνου να εκδώσει μια διοικητική πράξη εντός της οριζόμενης από το νόμο ανατρεπτικής προθεσμίας.¹⁵ Με τον τρόπο αυτό, εκτός από την επιτάχυνση της διαδικασίας, ο πολίτης μπορεί να είναι βέβαιος για την πορεία της υπόθεσής του και να μη νιώθει δέσμιος της πολυπλοκότητας και της αβεβαιότητας των διοικητικών διαδικασιών. Ενώ, λοιπόν, η παράλειψη της Δημαρχιακής Επιτροπής να αποφανθεί εντός της αποκλειστικής προθεσμίας, αποτελούσε, πριν την ανωτέρω υπουργική απόφαση, παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας κατά της οποίας ήταν δυνατή η άσκηση προσφυγής ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων ή διοικητικής προσφυγής ενώπιον του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας (άρθρο 150 παρ. 1 περ. β ΚΔΚ), πλέον προς όφελος των ενδιαφερομένων, αποτελεί θετική διοικητική πράξη, από την οποία απορρέουν δικαιώματα υπέρ αυτών.

Στην περίπτωση αυτή, προκειμένου να χορηγηθεί από την αρμόδια ΔΟΥ η έναρξη επιτηδεύματος, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει υπεύθυνη δήλωση στην οποία αναφέρει ότι έχει υποβάλει αίτηση για προέγκριση στην αρμόδιο Δήμο τη συγκεκριμένη ημερομηνία, αλλά ο Δήμος δεν έχει αποφανθεί επ' αυτής παρά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας του ενός μήνα. Για το λόγο αυτό το αρμόδιο τμήμα του Δήμου ή της Κοινότητας θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικό, ώστε οι αποφάσεις της Δημαρχιακής Επιτροπής ή του Κοινοτικού Συμβουλίου, είτε αποδέχονται είτε απορρίπτουν το αίτημα, να εκδίδονται πάντως εντός της προβλεπόμενης αποκλειστικής προθεσμίας.

¹⁵ Σπηλιωτόπουλος Ε, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Σάκκουλας, 2007, Αθήνα Κομοτηνή, σελ. 128

Η απόφαση της Δημαρχιακής Επιτροπής δεσμεύει το Δήμαρχο κατά την έκδοση της απόφασης χορήγησης της άδειας. Κατά συνέπεια, ο Δήμαρχος δεν μπορεί να χορηγήσει την άδεια, εάν δεν έχει προηγηθεί η χορήγηση της προέγκρισης, αλλά ούτε μπορεί να αρνηθεί τη χορήγηση της άδειας για λόγους που εξετάστηκαν κατά την συνεδρίαση της Δημαρχιακής Επιτροπής που εξέδωσε την απόφαση προέγκρισης. Σε κάθε περίπτωση, λοιπόν, που ο Δήμαρχος διαφωνεί με την απόφαση της προέγκρισης μπορεί να ζητήσει την επανεξέταση του αιτήματος από τη Δημαρχιακή Επιτροπή, αλλά πάντως δεν μπορεί να την παρακάμψει.¹⁶

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η απόφαση χορήγησης προέγκρισης αποτελεί εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη, μέρος της σύνθετης διοικητικής ενέργειας έκδοσης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος. Ως ατομική διοικητική πράξη, η απόφαση προέγκρισης πρέπει να είναι αιτιολογημένη, ώστε να μπορεί να ελεγχθεί εάν εξετάστηκαν οι όροι που η νομοθεσία προβλέπει για την έκδοσή της. Η αιτιολογία αυτή θα πρέπει να είναι σαφής, ειδική και επαρκής και να περιέχεται στο σώμα της πράξης ή να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

¹⁶ Οδηγός καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, Υπ. Εσωτερ., ΚΕΔΚΕ, ΕΕΤΑΑ, Αθήνα, Οκτώβριος 2007, σελ. 63

iii) Η χορήγηση της άδειας

Μετά τη χορήγηση της προέγκρισης, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να υποβάλει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματός του. Συγκεκριμένη προθεσμία, μέσα στην οποία πρέπει να προσκομίσει τα σχετικά δικαιολογητικά ο ενδιαφερόμενος, δεν τίθεται από το νόμο.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 της Υγειονομικής Διάταξης, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει με την αίτησή του για τη χορήγηση της άδειας και τρία σχεδιαγράμματα κάτοψης και τομής των χώρων του καταστήματος. Τα σχεδιαγράμματα αυτά συντάσσονται από μηχανικό ή υπομηχανικό ή εργοδηγό ή σχεδιαστή σε κλίμακα 1:50 και απεικονίζουν λεπτομερώς τους χώρους του καταστήματος, τις διαστάσεις και τον προορισμό του κάθε χώρου. Επιπλέον εάν πρόκειται για καταστήματα στα οποία θα αναπτύσσονται τραπεζοκαθίσματα στους υπαίθριους χώρους, είναι απαραίτητη η αποτύπωση και των χώρων αυτών. Τα ανωτέρω σχεδιαγράμματα, πριν την υποβολή τους στο Δήμο, θεωρούνται από την Υπηρεσία Πολεοδομίας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή του Δήμου. Η οικεία υπηρεσία οφείλει να βεβαιώσει αυθημερόν στα σχεδιαγράμματα, ότι το κτίριο είναι νόμιμο και ότι ο χώρος του καταστήματος είναι κύριας χρήσης προοριζόμενος για κατάστημα. Βάσει των ανωτέρω σχεδιαγραμμάτων ελέγχονται οι προδιαγραφές που το κατάστημα οφείλει να πληροί, σύμφωνα με το νόμο, προκειμένου να χορηγηθεί η άδεια.

Απαραίτητη προϋπόθεση για το κύρος της αδείας ίδρύσεως είναι η νομιμότητα των εγκαταστάσεων από πολεοδομική άποψη, απαιτείται, δηλαδή,

να έχει ληφθεί νόμιμη άδεια για την ανέγερσή τους και να επιτρέπεται η χρήση των συγκεκριμένων χώρων ως καταστημάτων. Αν κάποια από τις προϋποθέσεις αυτές παύσει να υφίσταται σε χρόνο μεταγενέστερο της χορηγήσεως της άδειας αυτής ή αν διαπιστωθεί ότι παραπλανήθηκε κατά την χορήγησή της, η Διοίκηση νομίμως ανακαλεί την άδεια.¹⁷

Επιπλέον, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να προσκομίσει ατομικό βιβλιário υγείας, σύμφωνα με το άρθρο 14 της Υγειονομικής Διάταξης. Το βιβλιário υγείας εκδίδεται από την αρμόδια υγειονομική υπηρεσία και η ισχύς του ανανεώνεται κάθε πέντε έτη.

Εκτός των άλλων, ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει στο Δήμο και υπεύθυνη δήλωση, η οποία πλέον αντικαθιστά την απαιτούμενη από την παλαιότερη νομοθεσία υποβολή αντιγράφου του ποινικού μητρώου, στην οποία δηλώνει ότι δεν έχει καταδικαστεί τελεσίδικα για κανένα από τα αδικήματα που προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του π.δ. 180/1979. Η υπηρεσία του Δήμου καλύπτεται πλέον από την υποβολή της υπεύθυνης δήλωσης, οφείλει, όμως σύμφωνα με το νόμο, να διενεργεί δειγματοληπτικό έλεγχο.¹⁸

Ο ενδιαφερόμενος προσκομίζει μαζί με την αίτησή του και αντίγραφο της έναρξης επιτηδεύματος από την αρμόδια ΔΟΥ, την οποία έλαβε μετά τη χορήγηση της προέγκρισης, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 9 του ν. 1882/1990.

Σε ειδικές περιπτώσεις καταστημάτων, όπως όταν αιτείται η χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας κομμωτηρίου ή κρεοπωλείου, απαιτείται επιπλέον και η υποβολή της άδειας ασκήσεως του επαγγέλματος.

¹⁷ ΣΤΕ 2205/99, Νόμος

¹⁸ άρθρο 4 της ΥΑ 10551/2007 (ΦΕΚ Β' 246/26.02.2007)

Πέραν των ανωτέρω, απαραίτητο δικαιολογητικό για τη χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος αποτελεί το πιστοποιητικό πυρασφάλειας. Η αρμόδια Πυροσβεστική Υπηρεσία οφείλει να βεβαιώσει ότι πληρούνται όλα τα μέτρα πυροπροστασίας που ορίζονται από τις Πυροσβεστικές Διατάξεις και τα οποία απεικονίζονται στην υποβαλλόμενη μελέτη. Το πιστοποιητικό εκδίδεται μετά από αυτοψία και έχει διάρκεια ισχύος πέντε (5) έτη. Ο κάτοχος της άδειας του καταστήματος οφείλει, μετά τη λήξη ισχύος του πιστοποιητικού, να το ανανεώσει, καθώς, σε διαφορετική περίπτωση, η άδεια δύναται να ανακληθεί.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 5 της Υγειονομικής Διάταξης, σε περίπτωση που κάποια τμήματα του καταστήματος θα βρίσκονται σε υπόγειο χώρο απαιτείται και υπεύθυνη δήλωση αδειούχου εγκαταστάτη ηλεκτρολόγου, στην οποία θα βεβαιώνει ότι η ηλεκτρική εγκατάσταση είναι ανάλογη με τον προορισμό και τη χρήση του καταστήματος.

Σύμφωνα, εξάλλου, με τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 3345/2005 και του άρθρου 1 του π.δ. 257/2001 από 01/01/2007 οι κάτοχοι αδειών κέντρου διασκεδάσεως υποχρεούνται να προσκομίσουν στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα έγγραφο, από το οποίο να προκύπτει η ύπαρξη του προβλεπόμενου από το ως άνω π.δ. χώρου στάθμευσης. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η απαγόρευση χορήγησης άδειας λειτουργίας κέντρου διασκέδασης στους νομούς Αττικής, πλην των νησιωτικών περιοχών και Θεσσαλονίκης, καθώς και σε πρωτεύουσα νομού ή σε πόλη με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων, εφόσον ο ενδιαφερόμενος δε διαθέτει ιδιόκτητο ή μισθωμένο χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων σε απόσταση όχι μεγαλύτερη των εκατό μέτρων σε ευθεία γραμμή από το κατάστημα. Η αναλογία των θέσεων

στάθμευσης σε σχέση με τον αριθμό των καθισμάτων που προβλέπεται για τη λειτουργία του καταστήματος απαιτείται να είναι 1:6, δηλαδή μία θέση στάθμευσης για έξι καθίσματα. Εκ των άνω συνάγεται ότι οι οικείοι Δήμοι θα προχωρήσουν σε ανάκληση των αδειών των κέντρων διασκέδασης, που δε θα πληρούν την προϋπόθεση αυτή.

Τέλος, ο Δήμος ή η Κοινότητα, τόσο κατά το στάδιο υποβολής της αίτησης για χορήγηση της άδειας όσο και κατά την ίδια τη χορήγησή της ελέγχει την ύπαρξη τυχόν οφειλών σε βάρος του ενδιαφερομένου προς το Δήμο ή την Κοινότητα, σύμφωνα με το άρθρο 285 του ΔΚΚ.

Μετά την κατάθεση της αίτησης, εφόσον διαπιστωθεί ότι έχουν επισυναφθεί σ' αυτή όλα τα απαιτούμενα από το νόμο δικαιολογητικά, ο Δήμος ή Κοινότητα χορηγεί στον ενδιαφερόμενο βεβαίωση για την πληρότητα της αίτησης.¹⁹

Από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για χορήγηση της άδειας αρχίζει να τρέχει η αποκλειστική προθεσμία εξήντα πέντε ημερών για την έκδοση της άδειας. Όπως στην περίπτωση της αποκλειστικής προθεσμίας για τη χορήγηση της προέγκρισης, προβλέφτηκε και στην περίπτωση της άδειας η κατά πλάσμα δικαίου έκδοση της άδειας, μετά την άπρακτη παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας.

Η αίτηση του ενδιαφερομένου μαζί με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 της Υγειονομικής Διάταξης σχεδιαγράμματα κάτοψης και τομής, την απόφαση προέγκρισης και τα λοιπά δικαιολογητικά διαβιβάζεται στην υγειονομική υπηρεσία. Τα λοιπά αυτά δικαιολογητικά δεν καθορίζονται από το νόμο, πάντως απ' αυτά θα πρέπει να προκύπτει η πληρότητα των όρων και

¹⁹ Υπ' αριθμ. 26/2007 Εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών

προϋποθέσεων για τη χορήγηση της άδειας. Σε περίπτωση που δεν προκύπτει κάτι τέτοιο η υγειονομική υπηρεσία οφείλει να μην προχωρήσει στη γνωμοδότησή της αλλά να επιστρέψει τα δικαιολογητικά προς συμπλήρωσή τους.

Σε κάθε περίπτωση η υγειονομική υπηρεσία οφείλει να γνωμοδοτήσει εντός προθεσμίας πενήντα (50) ημερών. Τα αρμόδια υγειονομικά όργανα προβαίνουν σε αυτοψία προκειμένου να ελέγξουν αν ο σχετικός χώρος πληροί τις προϋποθέσεις της υγειονομικής νομοθεσίας.

Ο υγειονομικός έλεγχος ειδικότερα περιλαμβάνει τον έλεγχο της καταλληλότητας του χώρου ως χώρου κύριας χρήσης προοριζόμενου για κατάστημα, σύμφωνα με τη βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας, της επάρκειας του εμβαδού και του ύψους, της κατάστασης του οικήματος, της ύπαρξης των απαιτούμενων χώρων, του εξοπλισμού, της ύδρευσης και της αποχέτευσης, των αποχωρητηρίων, του συστήματος απαγωγής αερίων και οσμών, της δυναμικότητας του καταστήματος, καθώς και των λοιπών όρων που τυχόν απαιτούνται για συγκεκριμένο είδος καταστήματος.

Αν το κατάστημα κριθεί κατάλληλο, η υγειονομική υπηρεσία επιστρέφει το φάκελο με τα δικαιολογητικά και την αίτηση του ενδιαφερόμενου καθώς και τα δύο σχεδιαγράμματα κάτοψης και τομής υπογεγραμμένα από τον υπάλληλο που διενήργησε την αυτοψία και θεωρημένα από τον προϊστάμενο της υγειονομικής υπηρεσίας. Η γνώμη σχετικά με την καταλληλότητα του χώρου διατυπώνεται στο διαβιβαστικό έγγραφο.

Αν το κατάστημα κριθεί ακατάλληλο, η υγειονομική υπηρεσία επιστρέφει στον ΟΤΑ τον ίδιο φάκελο, μαζί με όλα τα δικαιολογητικά, αυτή τη φορά όμως χωρίς τη θεώρηση των σχεδιαγραμμάτων κάτοψης και τομής. Στο

διαβιβαστικό έγγραφο, στο οποίο αναφέρεται η ακαταλληλότητα του χώρου, η υγειονομική υπηρεσία οφείλει να διατυπώσει με σαφήνεια και πληρότητα όλες τις παρατηρήσεις και διαπιστώσεις, βάσει των όποιων έκρινε το χώρο ακατάλληλο. Σε περίπτωση που κάποιες από τις παρατηρούμενες ελλείψεις είναι δυνατόν να συμπληρωθούν, στη γνωμοδότηση αναφέρονται και οι τρόποι με τους οποίους ο ενδιαφερόμενος θα μπορούσε να προβεί στις αναγκαίες βελτιώσεις και συμπληρώσεις έτσι ώστε ο χώρος να κριθεί κατάλληλος.

Σύμφωνα με την Υγειονομική Διάταξη η γνωμοδότηση της υγειονομικής υπηρεσίας είναι δεσμευτική για το Δήμο, ο οποίος οφείλει σε κάθε περίπτωση είτε θετικής είτε αρνητικής γνωμοδότησης να χορηγήσει ή όχι την αιτούμενη άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, εκτός εάν διαπιστώσει ότι δε συντρέχουν οι λοιποί όροι που προβλέπονται από άλλες πλην των υγειονομικών διατάξεις.

Η Υγειονομική Διάταξη (άρθρο 8 παρ. 4) παρέχει τη δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο, σε περίπτωση που διαπιστωθούν μικροελλείψεις στο χώρο, να ζητήσει από την υγειονομική υπηρεσία να αναβάλλει την έκδοση της γνωμοδότησής της, έτσι ώστε μέσα σε ολιγόμηρη προθεσμία, έως 10 ημέρες, να συμπληρωθούν αυτές. Μετά την πάροδο της ορισθείσας προθεσμίας η υγειονομική υπηρεσία προβαίνει στην αυτοψία, κατά την οποία θα διαπιστώσει ανάλογα την τυχόν συμμόρφωση του ενδιαφερομένου και επομένως θα οδηγηθεί στην έκδοση θετικής γνωμοδότησης ή στην αντίθετη περίπτωση θα ακολουθήσει αρνητική γνωμοδότηση περί μη καταλληλότητας του χώρου.

Στη συνέχεια η τυχόν αρνητική γνωμοδότηση της υγειονομικής υπηρεσίας κοινοποιείται, με αποδεικτικό επίδοσης, στον ενδιαφερόμενο με τη

φροντίδα του οικείου ΟΤΑ. Ο ενδιαφερόμενος έχει τη δυνατότητα σε περίπτωση που συμπληρώσει τις διαπιστούμενες από την υγειονομική υπηρεσία ελλείψεις να καταθέσει στον οικείο ΟΤΑ αίτηση θεραπείας, με την οποία θα ζητά την επανεξέταση του χώρου του από την υγειονομική υπηρεσία. Στην περίπτωση αυτή ο ΟΤΑ θα υποβάλλει την αίτηση αυτή μαζί με όλα τα σχετικά δικαιολογητικά που είχε και νωρίτερα υποβάλλει στην υγειονομική υπηρεσία, η οποία οφείλει να επανελέγξει το χώρο του ενδιαφερόμενου.

Επιπλέον, εκτός της αίτησης θεραπείας ο ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να ασκήσει προσφυγή κατά της αρνητικής γνωμοδότησης εντός αποκλειστικής προθεσμίας 20 ημερών από την κοινοποίησή της στον ίδιο. Η ανωτέρω προσφυγή ασκείται ενώπιον της Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής ή, εφόσον δεν υπάρχει τέτοια, ενώπιον του Νομάρχη, κατατίθεται όμως στον οικείο ΟΤΑ, ο οποίος τη διαβιβάζει.²⁰ Αίτημα της προσφυγής είναι η επανεξέταση των εγκαταστάσεων της επιχείρησής του. Έχει, επίσης, διατυπωθεί η γνώμη ότι δικαίωμα να υποβάλλει αίτηση επανεξέτασης από τη δευτεροβάθμια υγειονομική επιτροπή έχει και ο ίδιος ο Νομάρχης σε περίπτωση θετικής γνωμοδότησης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής.²¹

Όσο αφορά τη φύσης τη γνωμοδότησης, πρόκειται για σύμφωνη γνώμη, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η οποία είναι δεσμευτική για τον ΟΤΑ. Έτσι σε περίπτωση θετικής γνωμοδότησης ο ΟΤΑ, εφόσον διαπιστώσει ότι πληρούνται όλοι οι νόμιμοι όροι ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος,

²⁰ Άρθρο 8 παρ. 7 της Υγειονομικής Διάταξης

²¹ Θεοδώρου Ι., Οι άδειες των ΟΤΑ για την ίδρυση και λειτουργία καταστημάτων και επιχειρήσεων, σελ. 40

οφείλει να χορηγήσει την άδεια, ενώ σε περίπτωση αρνητικής γνωμοδότησης είναι υποχρεωμένος να αρνηθεί τη χορήγηση της άδειας. Το όργανο που έχει αποφασιστική αρμοδιότητα έχει την ευχέρεια πριν την τελείωση της διοικητικής διαδικασίας να αναπέμψει την υπόθεση στο γνωμοδοτικό όργανο, το οποίο μπορεί να μεταβάλλει την αρχική γνωμοδότηση ακόμη και με διαφορετική εκτίμηση των ίδιων πραγματικών περιστατικών.²² Μετά τη θετική γνωμοδότηση ο Δήμος είναι υποχρεωμένος να χορηγήσει την αιτούμενη άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, εκτός εάν διαπιστώσει ότι δεν συντρέχουν οι λοιπές, πλην των υγειονομικών, απαιτούμενες προϋποθέσεις. Έτσι, η διατάραξη της κοινής ησυχίας, μπορεί να αποτελέσει λόγο άρνησης χορήγησης της άδειας, όταν κατά την ειδικά αιτιολογημένη κρίση της διοίκησης, αναμένεται ότι από τη λειτουργία του καταστήματος θα προκαλείται αναπότρεπτα διατάραξη της τάξης και ασφάλειας και κίνδυνος της Δημόσιας υγείας.

Ειδικότερα, έχει κριθεί ότι ναι μεν ο Δήμος δύναται να αρνηθεί τη χορήγηση αδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος αν βάσει συγκεκριμένων στοιχείων προκύπτει με βεβαιότητα, εν όψει δημιουργηθείσης πραγματικής καταστάσεως στο παρελθόν, η πρόθεση καταστράτηγησης της ζητούμενης αδειας και θέσεως σε λειτουργία καταστήματος διαφορετικού από εκείνο για το οποίο ζητείται η άδεια, πλην, όμως, από την αιτιολογία της απορριπτικής απόφασης του Δήμου πρέπει να προκύπτει σαφώς και τεκμηριωμένα το συμπέρασμα ότι πρόκειται να ιδρυθεί και να τεθεί σε λειτουργία άλλου είδους κατάστημα ή ότι από τη χορήγηση της

²² ΣτΕ 736/97, Νόμος

ζητούμενης άδειας τίγεται το πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον και η ησυχία των κατοίκων της περιοχής.²³

Όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία και πληρούνται όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις, ο Δήμος οφείλει να χορηγήσει την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, εντός αποκλειστική προθεσμίας 15 ημερών. Εάν η προθεσμία των εξήντα πέντε συνολικά ημερών παρέλθει άπρακτη, λογίζεται ότι η άδεια έχει εκδοθεί (άρθρο 3 της Υ.Α. 10551/2007) Θεσπίζεται και στην περίπτωση της άδειας, λοιπόν, η κατά πλάσμα χορήγησή της με την άπρακτη παρέλευση της αποκλειστικής προθεσμίας που θέτει ο νόμος, όπως κατά το στάδιο της προέγκρισης για τους εκεί αναφερόμενους λόγους. Προς απόδειξη, μάλιστα της συμπλήρωσης της ανωτέρω προθεσμίας καθιερώνεται η υποχρέωση του Δήμου ή της Κοινότητας να χορηγεί στον ενδιαφερόμενο βεβαίωση σχετικά με την κατά πλάσμα χορήγηση της άδειας. (άρθρο 3 της Υ.Α. 10551/2007)

Εφόσον, ο Δήμος, μετά την παρέλευση της προθεσμίας των εξήντα πέντε ημερών διαπιστώσει τη συνδρομή των προϋποθέσεων χορήγησης της άδειας, οφείλει να την εκδώσει, προκειμένου να αναρτηθεί εντός του καταστήματος. Στην αντίθετη περίπτωση, κατά την οποία, παρά τη χορήγηση της προαναφερθείσας βεβαίωσης, διαπιστωθεί η μη τήρηση των νομίμων προϋποθέσεων για την ίδρυση και λειτουργία του καταστήματος, ο Δήμος θα προχωρήσει σε ανάκληση της χορηγηθείσας βεβαίωσης.

Παράλληλα, η άρνηση του Δήμου επισύρει και ποινικές κυρώσεις, καθώς έχει κριθεί ότι η άρνηση του Προέδρου Κοινότητας να χορηγήσει άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος, παρά το

²³ ΣΤΕ 2644/2000, Νόμος

γεγονός ότι συνέτρεχαν όλες οι νόμιμες προϋποθέσεις, συνιστά παράβαση καθήκοντος.²⁴

6. Διάρκεια ισχύος της άδειας

Σύμφωνα με την Υγειονομική Διάταξη η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας ενός καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος δεν έχει περιορισμένη χρονική διάρκεια αλλά ισχύει για το κτίριο και για τους χώρους, για τους οποίους έχει εκδοθεί, για αόριστο χρονικό διάστημα και βέβαια έως ότου ανακληθεί. Προβλέπονται, δε από την Υγειονομική Διάταξη συγκεκριμένοι λόγοι για τους οποίους παύει η ισχύς της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος και οι οποίοι οδηγούν στην ανάκληση της χορηγηθείσας άδειας. Οι λόγοι αυτοί σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 5 της Υγειονομικής Διάταξης είναι η μεταφορά, επέκταση ή αλλαγή του καταστήματος καθώς και η ουσιώδης τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας του. Στις περιπτώσεις αυτές θεωρείται ότι ιδρύεται νέο κατάστημα και επομένως ο ενδιαφερόμενος οφείλει να εφοδιαστεί με νέα άδεια.

Επιπλέον, στο άρθρο 6 παρ. 7 της υγειονομικής Διάταξης καθιερώνεται και ένας ακόμη λόγος διακοπής ισχύος της άδειας λειτουργίας του καταστήματος. Πρόκειται για την περίπτωση που το κατάστημα πάψει να λειτουργεί για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους, οπότε ο κάτοχος της άδειας οφείλει να την επιστρέψει στο Δήμο ή την Κοινότητα που την είχε εκδώσει. Σε διαφορετική περίπτωση ο Δήμος θα προχωρήσει στη σφράγιση

²⁴ ΑΠ 1645/99, Νόμος

του καταστήματος, καθώς αυτό πλέον λειτουργεί χωρίς άδεια εν ισχύ. Μοναδική εξαίρεση αποτελεί η ύπαρξη λόγου ανωτέρας βίας που εμποδίζει την αδιάκοπη λειτουργία του καταστήματος.

Το άρθρο 6 παρ. 8 προβλέπει, επίσης, την περίπτωση κατά την οποία το κατάστημα καταστρέφεται λόγω σεισμού ή κάθε είδους θεομηνίας. Στα καταστήματα αυτά χορηγείται προσωρινή άδεια λειτουργίας του καταστήματος, υπό τον ίδιο όμως φορέα, σε νέο χώρο στον οποίο αναγκαστικά έχει μεταστεγαστεί. Η άδεια χορηγείται έπειτα από γνωμοδότηση της οικείας υγειονομικής υπηρεσίας, η οποία ελέγχει αν πληρούνται κάποιοι βασικοί υγειονομικοί όροι και έχει διάρκεια δύο έτη με δυνατότητα παράτασής της. Για τη χορήγηση της οριστικής άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος απαιτείται νέα αίτηση από τον ενδιαφερόμενο και για την έκδοσή της λαμβάνεται υπόψη το νομοθετικό καθεστώς που ίσχυε κατά το χρόνο ίδρυσης του πληγέντος καταστήματος.

Γίνεται, επίσης, δεκτό ότι η έκδοση νέας άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος σε χώρο, για τον οποίο είχε ήδη χορηγηθεί άλλη άδεια, στο ίδιο ή άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχει ως συνέπεια την αυτόθροη κατάργηση της προγενέστερης αυτής άδειας και ότι η αρμόδια αρχή οφείλει να προβαίνει στη σφράγιση του τυχόν λειτουργούντος, χωρίς άδεια πλέον, καταστήματος. Εξ άλλου οι διατάξεις, από τις οποίες διέπεται η ισχύς των αδειών ιδρύσεως και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, είναι διατάξεις δημοσίας τάξεως, η εφαρμογή των οποίων δεν μπορεί να αποκλεισθεί από ιδιωτικές συμφωνίες των ενδιαφερομένων.²⁵

²⁵ ΣΤΕ 1654/1996, Νόμος

7. Αντικατάσταση της άδειας

Μία από τις σημαντικότερες καινοτομίες που επέφερε στη διαδικασία έκδοσης αδειών ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων αποτελεί η πρόβλεψη της δυνατότητας αντικατάστασης της άδειας και επομένως, αποφυγής έκδοσης νέας. Προβλέπεται, λοιπόν, σύμφωνα με τις νέες διατάξεις, η αντικατάσταση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος για συγκεκριμένους λόγους και υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Είναι ευνόητοι οι λόγοι που καθιστούν τις νέες διατάξεις τόσο σημαντικές, καθώς οι ενδιαφερόμενοι εξοικονομούν πολύ χρόνο, εφόσον η διαδικασία ολοκληρώνεται σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, αλλά και οικονομικά οφέλη, καθώς δεν απαιτείται η υποβολή στην εκδούσα αρχή μιας σειράς δικαιολογητικών, η απόκτηση των οποίων είναι οπωσδήποτε δαπανηρή.

Σύμφωνα, λοιπόν, με το άρθρο 80 παρ. 5 του νέου Δ.Κ.Κ «δεν απαιτείται νέα άδεια ίδρυσης και λειτουργίας σε περίπτωση μεταβίβασης του καταστήματος σε νέο πρόσωπο, εφόσον δεν έχει γίνει μεταφορά, επέκταση, αλλαγή ή ουσιώδης τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας αυτού. Στην περίπτωση αυτή η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος αντικαθίσταται υποχρεωτικά με νέα, η οποία εκδίδεται στο όνομα του προσώπου, που μεταβιβάστηκε το κατάστημα, χωρίς να ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται για τη χορήγηση της αρχικής άδειας». Με τη νέα ρύθμιση η άδεια παύει να συνδέεται με το πρόσωπο του κατόχου της και καθίσταται πλέον μεταβιβάσιμη. Αποτελεί, με τον τρόπο αυτό, άλλο ένα στοιχείο της επιχείρησης, το οποίο ο κάτοχός της μπορεί να εκμεταλλευτεί,

όταν επιθυμεί να τη μεταβιβάσει στο σύνολό της. Η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας συνδέεται, πλέον, με τον ίδιο το χώρο του καταστήματος και το οίκημα, στο οποίο αναπτύσσεται η δραστηριότητα του κατόχου της. Εφόσον, λοιπόν ο χώρος του καταστήματος εξακολουθεί να παραμένει ο ίδιος και οι υγειονομικοί όροι λειτουργίας του δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς, εύλογο είναι να μην ελέγχονται εξ αρχής οι προϋποθέσεις χορήγησης της άδειας που αφορούν το οίκημα.

Οι περιπτώσεις, κατά τις οποίες εφαρμόζεται η διαδικασία της αντικατάστασης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος διακρίνονται σε δύο κατηγορίες και είναι οι ακόλουθες.²⁶ Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι περιπτώσεις της μεταβίβασης της επιχείρησης, με οποιοδήποτε τρόπο, όπως η πώληση, δωρεά, κληρονομική διαδοχή και της μίσθωσης ή υπεκμίσθωσης, εφόσον αποδεικνύονται από έγγραφο βέβαιης χρονολογίας. Προϋπόθεση της αντικατάστασης και στις δύο ανωτέρω περιπτώσεις αποτελεί η μη μεταφορά, επέκταση, αλλαγή ή ουσιώδης τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας του καταστήματος. Η διαδικασία της αντικατάστασης, επομένως, δεν μπορεί να ακολουθηθεί όταν το κατάστημα έχει μεταφερθεί σε κάποιο άλλο οίκημα, έχει επεκταθεί ο χώρος του, π.χ. συνένωση με παρακείμενο χώρο καθώς και όταν έχει προστεθεί μια νέα δραστηριότητα, π.χ. επρόκειτο για καφετέρια και προστέθηκε εστιατόριο. Οι ανωτέρω περιπτώσεις, όπως προαναφέρθηκε αποτελούν λόγους παύσης ισχύος της άδειας και η συνδρομή τους, κατά συμπέρασμα, αποκλείει τη μεταβίβαση της ανύπαρκτης άδειας. Το ίδιο ισχύει, όταν συντρέχουν και οι λοιποί λόγοι που επιφέρουν τη

²⁶ άρθρο 6 παρ. 1 της Κ.Υ.Α 10551/2007

λήξη ισχύος της άδειας, όπως η παύση λειτουργίας του καταστήματος για διάστημα μεγαλύτερο του ενός έτους.

Η δεύτερη κατηγορία περιπτώσεων, στις οποίες εφαρμόζεται η διαδικασία αντικατάστασης της άδειας, αφορά μόνο τις εταιρικές επιχειρήσεις και περιλαμβάνει αλλαγές και τροποποιήσεις που μπορεί να προκύψουν σ' αυτές, οι οποίες δε θα δικαιολογούσαν τον αποκλεισμό τους από την ανωτέρω διαδικασία. Πρόκειται για τις περιπτώσεις της αποχώρησης ή για οποιονδήποτε λόγο αντικατάστασης του νομίμου εκπροσώπου, του υγειονομικώς υπευθύνου ή αγορανομικώς υπευθύνου της επιχείρησης, της εισόδου νέου εταίρου ή αποχώρησης εταίρου από την επιχείρηση, της αποχώρησης των ιδρυτικών μελών προσωπικής εταιρείας, εφόσον δε μεταβάλλεται η νομική μορφή της, της αλλαγής της σύνθεσης του μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρείας και της αλλαγής της επωνυμίας, εφόσον δε μεταβάλλεται η νομική μορφή της.

Είναι προφανές, ότι στην πρώτη κατηγορία επέρχεται αλλαγή στο πρόσωπο του κατόχου της άδειας, ενώ στη δεύτερη, το νομικό πρόσωπο στο όνομα του οποίου έχει εκδοθεί η άδεια, παραμένει το ίδιο. Η διαπίστωση αυτή δεν είναι άνευ ουσίας, καθώς συνδέεται με την αντιμετώπιση των διοικητικών ποινών που τυχόν έχουν επιβληθεί στον κάτοχο της υπό μεταβίβασης άδειας. Για το λόγο αυτό, προέκυψαν διάφορα προβλήματα, κατά την εφαρμογή της διαδικασίας

Επιπλέον, για την αντικατάσταση της άδειας, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, ο νέος ενδιαφερόμενος, στον οποίον μεταβιβάζεται το κατάστημα, οφείλει να υποβάλλει στο Δήμο ή στην Κοινότητα τα δικαιολογητικά που αφορούν στο πρόσωπό του καθώς και υπεύθυνη δήλωση περί μη μεταφοράς,

επέκτασης ή αλλαγής της χρήσης του καταστήματος. Ο οικείος Δήμος ή Κοινότητα, επομένως, θα ελέγξει τη συνδρομή των προϋποθέσεων που πρέπει να συντρέχουν στο πρόσωπο του αιτούντος τη μεταβίβαση, όπως είναι η ενηλικότητα, η ύπαρξη άδειας παραμονής για παροχή ανεξάρτητης οικονομικής δραστηριότητας σε περίπτωση που πρόκειται για υπήκοο τρίτων χωρών εκτός Ε.Ε, η μη συνδρομή των περιορισμών που προβλέπονται στο π.δ. 180/1979, εφόσον πρόκειται για καταστήματα που υπάγονται σ' αυτό, η ύπαρξη βιβλιαρίου υγείας, κ.α.

Επιπλέον, ο νόμος, για λόγους αποφυγής καθυστερήσεων αλλά και για λόγους εμπιστοσύνης της διοίκησης απέναντι στους πολίτες, προβλέπει την υποβολή υπεύθυνης δήλωσης από τον αιτούντα τη μεταβίβαση, σχετικά με τη συνδρομή των προϋποθέσεων που την επιτρέπουν, αντικαθιστώντας, με τον τρόπο αυτό, τη διαδικασία ελέγχου που θα προηγούνταν για τη διαπίστωσή της. Εύλογο είναι, ότι σε περίπτωση που διαπιστωθεί, έπειτα από ελέγχους των αρμοδίων οργάνων, ότι η δήλωση είναι ψευδής, εκτός από την προβλεπόμενη ποινική διαδικασία, θα ακολουθήσει και η ανάκληση της άδειας.

Παράλληλα και προκειμένου να αποφεύγεται η καταστρατήγηση των εν λόγω διατάξεων καθιερώνεται η συνυπευθυνότητα του παλαιού και του νέου κυρίου. Στο άρθρο 80 προβλέπεται ότι κατά το χρονικό διάστημα από τη μεταβίβαση μέχρι την αντικατάσταση της άδειας, από την αίτηση, δηλαδή, για τη μεταβίβαση έως την έκδοση της άδειας ο νέος κύριος του καταστήματος ευθύνεται από κοινού με τον παλαιό για την τήρηση των διατάξεων που ισχύουν για τη λειτουργία του. Η ρύθμιση αυτή έχει μεγάλη σημασία, καθώς, κατά το στάδιο μέχρι την αντικατάσταση της άδειας η λειτουργία του

καταστήματος δε διακόπτεται αλλά αυτό εξακολουθεί να λειτουργεί με την αρχική άδεια του παλαιού κυρίου.

Όσο αφορά τη δυνατότητα έναρξης επιτηδεύματος στην αρμόδια Δ.Ο.Υ, ο Δήμος ή η Κοινότητα οφείλει να χορηγεί στον ενδιαφερόμενο, μετά την κατάθεση της αίτησης αντικατάστασης της άδειας, αντίγραφο της, στο οποίο βεβαιώνεται ότι το κατάστημα λειτουργεί νομίμως με τη συγκεκριμένη κάθε φορά αρχική άδεια έως την αντικατάστασή της με τη νέα. Η ανωτέρω βεβαίωση χορηγείται στον αιτούντα εις διπλούν.²⁷ Τη μία απ' αυτές υποβάλλει στη Δ.Ο.Υ ενώ την άλλη οφείλει να τη διατηρεί στο κατάστημα μέχρι να λάβει την τελική άδεια, ώστε να αποφεύγονται προβλήματα σε περίπτωση διενέργειας ελέγχου από τα αρμόδια αστυνομικά όργανα.

Αρμόδιο όργανο για τον έλεγχο της τήρησης των ανωτέρω διατάξεων είναι η Αστυνομία, η Δημοτική Αστυνομία και η Υγειονομική Υπηρεσία. Ειδικότερα, ο έλεγχος της τυχόν ουσιώδους τροποποίησης των υγειονομικών όρων λειτουργίας του καταστήματος ανατίθεται στην Υγειονομική Υπηρεσία, η οποία είναι η μόνη αρμόδια να διαπιστώσει εάν πράγματι έχει επέλθει τροποποίηση και εάν αυτή είναι ουσιώδης. Ο έλεγχος αυτός διενεργείται είτε με πρωτοβουλία της ίδιας της Υγειονομικής Υπηρεσίας, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων και των καθηκόντων της είτε έπειτα από διαβίβαση σχετικού αιτήματος σ' αυτήν από τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα.

Αρχικά, κατά την εφαρμογή της διαδικασίας αντικατάστασης της άδειας και σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 51 Ερμηνευτική Εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, ο οικείος Δήμος ή Κοινότητα, αμέσως μετά την υποβολή της αίτησης αντικατάστασης, όφειλε να υποβάλει ερώτημα στην αρμόδια

²⁷ Υπ' αριθμ. 51/2006 Εγκύκλιος Υπουργείου Εσωτερικών

Υγειονομική Υπηρεσία σχετικά με τη διαπίστωση ή μη ουσιώδους τροποποίησης των υγειονομικών όρων λειτουργίας του καταστήματος. Η Υγειονομική Υπηρεσία διενεργούσε τον κατάλληλο έλεγχο και μόνο σε περίπτωση που διαπίστωνε ότι δεν έχει επέλθει τέτοια τροποποίηση, ο Δήμος προχωρούσε στην αντικατάσταση της άδειας. Σε διαφορετική περίπτωση η αρχική άδεια έπρεπε να ανακληθεί, ενώ ήταν αδύνατη η πραγματοποίηση της αντικατάστασης και ο νέος κύριος του καταστήματος όφειλε να υποβάλει αίτηση για έκδοση νέας άδειας. Πλέον, η αντικατάσταση της άδειας πραγματοποιείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε ημερών, χωρίς τη διενέργεια ελέγχου από την υγειονομική υπηρεσία.

Υπό το προηγούμενο καθεστώς ως μοναδική περίπτωση μεταβίβασης άδειας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος προβλεπόταν η περίπτωση του θανάτου ή συνταξιοδότησης του κατόχου της άδειας. Η διαδικασία αυτή προϋποθέτει ότι αμέσως μετά το θάνατο ή τη συνταξιοδότηση του κατόχου, τα συγγενικά πρόσωπα υποβάλλουν την αίτηση αντικατάστασης της άδειας για να εξασφαλισθεί η νόμιμη συνέχεια της λειτουργίας του καταστήματος και να τηρηθεί η αξίωση του νόμου προς σύμπτωση στο ίδιο πρόσωπο των ιδιοτήτων του κατόχου και του εκμεταλλευτή. Τυχόν παρέμβαση εν τοις πράγμασι τρίτου προσώπου στην εκμετάλλευση, καθιστά αδύνατη την εφαρμογή των διατάξεων αυτών και επομένως απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας έκδοσης νέας άδειας.²⁸ Πλέον, με το νέο καθεστώς του Δ.Κ.Κ, το οποίο προβλέπει τη διαδικασία αντικατάστασης της άδειας, οι ανωτέρω

²⁸ ΣΤΕ 1865/1993, ΔιΔικ 1994,σελ. 731

ρυθμίσεις καθίστανται αδρανείς, καθώς οι περιπτώσεις της συνταξιοδότησης και του θανάτου υπάγονται στις περιπτώσεις της μεταβίβασης της άδειας.²⁹

Πέρα από τη διαδικασία της μεταβίβασης του καταστήματος και των μεταβολών της εταιρικής επιχείρησης η ΥΑ 10551/2007 (άρθρο 6 παρ. 3) προέβλεψε για πρώτη φορά μια νέα κατηγορία αντικατάστασης της ήδη υπάρχουσας άδειας με νέα. Πρόκειται για την περίπτωση της προσθήκης μιας νέας δραστηριότητας σε κατάστημα που ήδη λειτουργεί νόμιμα. Εφόσον, λοιπόν, ο ενδιαφερόμενος επιθυμεί να αναπτύξει μία επιπλέον δραστηριότητα στο κατάστημά του, μπορεί να υποβάλλει το σχετικό αίτημα στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα και η άδειά του να αντικατασταθεί με νέα, η οποία θα περιλαμβάνει την πρόσθετη δραστηριότητα. Η ρύθμιση αυτή είναι, επίσης, σημαντική καθώς δεν απαιτείται πλέον να τηρηθεί εξ αρχής η διαδικασία για έκδοση νέας άδειας, αλλά η ήδη υπάρχουσα αντικαθίσταται μέσα στην πολύ σύντομη αποκλειστική προθεσμία των δεκαπέντε ημερών.

Βασική προϋπόθεση για την εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης είναι η μη απαγόρευση από τις κείμενες διατάξεις της νέας δραστηριότητας. Πρέπει να πρόκειται για νόμιμη δραστηριότητα, η οποία επιτρέπεται να αναπτυχθεί εντός του συγκεκριμένου καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος. Σε κάθε περίπτωση, το κατάστημα υπό τη νέα του μορφή πρέπει να πληροί τους υγειονομικούς όρους λειτουργίας που προβλέπονται για την κάθε, αναπτυσσόμενη εντός αυτού, δραστηριότητα. Ζήτημα τίθεται, εάν στην περίπτωση αυτή εμπίπτει κάθε μορφή δραστηριότητας ή εάν θα πρέπει να γίνεται διάκριση ανάμεσα σε κατηγορίες δραστηριοτήτων για τις οποίες θα εφαρμόζεται η διαδικασία αυτή και σε άλλες κατηγορίες για τις οποίες θα

²⁹ Υπ' αριθμ. 51/2007 Εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών

απαιτείται η έκδοση εξαρχής νέας άδειας. Οι ενδιαφερόμενοι, εύλογο είναι, να υποστηρίζουν ότι στη διαδικασία της αντικατάστασης της άδειας λόγω προσθήκης νέας δραστηριότητας εμπίπτουν όλες οι κατηγορίες δραστηριοτήτων. Για το λόγο αυτό, κατά το πρώτο χρονικό διάστημα εφαρμογής της διάταξης κατατέθηκαν στους Δήμους πολλές αιτήσεις για προσθήκη π.χ. της δραστηριότητας του εστιατορίου σε κατάστημα καφέ-μπαρ ή το αντίστροφο. Εν τέλει η αμφισβήτηση λύθηκε με εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς η διάταξη είναι ασαφής και επιδέχεται διαφορετικές ερμηνείες.³⁰ Σύμφωνα με τις διευκρινίσεις της εγκυκλίου οι περιπτώσεις, για τις οποίες αντικαθίσταται η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος, όταν εντός αυτού αναπτύσσεται νέα δραστηριότητα είναι α) η προσθήκη νέων τμημάτων σε καταστήματα τροφίμων που καταναλώνονται σε χώρους άλλους έξω από εκείνους της διάθεσής τους, β) η προσθήκη της δραστηριότητας ψητοπωλείου ή οβελιστήριου σε κρεοπωλείο (σύμφωνα και με το α. 43 παρ. 4 της Υγειονομικής Διάταξης, όπως τροποποιήθηκε με το α. 8 παρ. 3 της ΚΥΑ 10551/2007), γ) η προσθήκη νέων τμημάτων σε υπεραγορές τροφίμων με είδη που επιτρέπεται να πωλούνται σ'αυτές, δ) η προσθήκη πρατηρίου άρτου σε κάποιες κατηγορίες καταστημάτων, ε) η προσθήκη παροχής υπηρεσιών διαδικτύου στα καταστήματα του άρθρου 37 της Υγειονομικής Διάταξης, δηλαδή σε καταστήματα προσφοράς ποτών, χωρίς φαγητών, σε καθισμένους πελάτες, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και προϋποθέσεις που προβλέπονται για τη χορήγηση αδειών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών διαδικτύου (α. 1 παρ.1 της Κ.Υ.Α. 1107414/1491/26.11.03), στ) η προσθήκη επιπλέον χρήσης ως ομοειδούς στα καταστήματα του άρθρου 40 και 42 της

³⁰ Υπ' αριθμ. 52169/2007 Εγκύκλιος του Υπουργείου Εσωτερικών

Υγειονομικής Διάταξης. Σύμφωνα με την τελευταία περίπτωση, απαιτείται η νέα δραστηριότητα να είναι ομοειδής με την ήδη υπάρχουσα, να εμπίπτει, δηλαδή, σε μία από τις χρήσεις που προβλέπονται στο ίδιο άρθρο, είτε στο 40 είτε στο 42 της Υγειονομικής Διάταξης (π.χ. προσθήκη καφέ σε μπαρ, πιτσαρία σε εστιατόριο). Σε διαφορετική περίπτωση, που πρόκειται για μη ομοειδείς χρήσεις, θεωρείται ίδρυση νέου καταστήματος και απαιτείται νέα άδεια.

Περάν αυτών, ο ενδιαφερόμενος οφείλει να υποβάλει στον οικείο Δήμο, μαζί με την αίτησή του υπεύθυνη δήλωση ότι τηρούνται οι υγειονομικοί όροι λειτουργίας που απαιτούνται από τις κείμενες διατάξεις και ότι δεν έχει επέλθει καμία κτιριοδομική μεταβολή στο κατάστημα. Ευνόητο είναι ότι θα πρέπει να βρίσκονται σε ισχύ και τα λοιπά έγγραφα που απαιτούνται για την άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, όπως το βιβλιάριο υγείας, πιστοποιητικό πυρασφάλειας, κ.α. Επιπλέον, προβλέπεται ότι σε περίπτωση που ενδιαφερόμενος επιθυμεί να αφαιρέσει μία από τις δραστηριότητες του καταστήματός του, δεν απαιτείται αντικατάσταση της άδειας.

8. Άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου

Οι ενδιαφερόμενοι που επιθυμούν στα καταστήματά τους την ανάπτυξη τραπεζοκαθισμάτων σε υπαίθριους κοινόχρηστους χώρους, έχουν τη δυνατότητα παράλληλα με την αίτηση για χορήγηση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος να ζητήσουν και άδεια για την κατάληψη του κοινόχρηστου χώρου. Πλέον, στο νέο ΔΚΚ (άρθρο 80 παρ. 4), για λόγους

διευκόλυνσης και εξυπηρέτησης των πολιτών, δίνεται η δυνατότητα να υποβάλλονται τα δικαιολογητικά για τη χορήγηση της άδειας χρήσης κοινόχρηστου χώρου μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά που προσκομίζονται μετά τη χορήγηση της προέγκρισης ίδρυσης του καταστήματος. Με την ανωτέρω πρόβλεψη επιτυγχάνεται η ταυτόχρονη έκδοση των δύο αδειών ίδρυσης και λειτουργίας και χρήσης κοινόχρηστου χώρου.

Η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χορήγησης της εν λόγω άδειας καθορίζονται στο άρθρο 13 του Β.Δ. 24-9/20-10/1958. Επιπλέον, με πρόσφατη απόφαση του Υπουργού Υγείας, η οποία τροποποιεί την Υγειονομική Διάταξη (Υ1γ/Γ.Π/οικ. 94643 ΦΕΚ Β 1384/2007, άρθρο 1 παρ. 11, 16, 18) προβλέπεται η δυνατότητα ανάπτυξης τραπεζοκαθισμάτων σε υπαίθριους χώρους σε ήδη νομίμως λειτουργούντα καταστήματα με πρόσθετη πράξη προσδιορισμού τραπεζοκαθισμάτων, έπειτα από σύμφωνη γνώμη της αρμόδιας υγειονομικής υπηρεσίας. Η νέα αυτή πράξη εκδίδεται από το Δήμο ή την Κοινότητα που είναι αρμόδια για την έκδοση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος. Πρόκειται για πολύ σημαντική ρύθμιση, καθώς, πλέον, δεν απαιτείται η έκδοση εξαρχής άδειας ίδρυσης και λειτουργίας του καταστήματος, παρά το γεγονός της μεταβολής και επέκτασής του. Απαιτείται, βέβαια, η υποβολή νέων σχεδιαγραμμάτων που θα αποτυπώνουν τη δημιουργούμενη, λόγω της προσθήκης των τραπεζοκαθισμάτων, κατάσταση καθώς και ο έλεγχος από τον οικείο Δήμο ή Κοινότητα των λοιπών όρων ισχύος της άδειας, π.χ. ισχύον πιστοποιητικό πυρασφάλειας.

9. Ανάκληση της άδειας

Η χορήγηση της άδειας είναι ατομική διοικητική πράξη για την ανάκληση της οποίας ακολουθούνται οι γενικοί κανόνες του διοικητικού δικαίου και οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Η ανάκληση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος διακρίνεται από την προσωρινή ή οριστική αφαίρεση της άδειας, καθώς αυτές αποτελούν διοικητικές κυρώσεις που υπαγορεύονται από λόγους δημοσίου συμφέροντος και αποσκοπούν στη συμμόρφωση του διοικούμενου προς τις απαιτήσεις του νόμου.³¹

Λόγο ανάκλησης, λοιπόν, αποτελεί η έλλειψη κάποιου νόμιμου όρου λειτουργίας του καταστήματος, όπως για παράδειγμα η λήξη του πιστοποιητικού πυροπροστασίας.

Παράλληλα, λόγο ανάκλησης αποτελεί και η μεταβολή κάποιου νόμιμου όρου λειτουργίας του καταστήματος. Τέτοιου είδους μεταβολή αποτελεί η οποιαδήποτε επέκταση του καταστήματος σε χώρο πέρα από εκείνον, για τον οποίο είχε χορηγηθεί η άδεια. Τέτοιες περιπτώσεις αποτελούν η επέκταση του καταστήματος στο υπόγειο ή στον πρώτο όροφο του κτιρίου, ενώ η άδεια είχε χορηγηθεί μόνο για το ισόγειο καθώς και πριν την πρόβλεψη για την πράξη προσδιορισμού τραπεζοκαθισμάτων, η υπέρβαση του μεγίστου αριθμού των επιτρεπόμενων τραπεζοκαθισμάτων.

Λόγο ανάκλησης αποτελεί και η μετατροπή του είδους του καταστήματος, για το οποίο χορηγήθηκε η άδεια. Έτσι, η μετατροπή καταστήματος καφενείου σε κέντρο διασκέδασης είναι ανεπίτρεπτη, χωρίς τη

³¹ ΣΤΕ 1212/94, Νόμος

χορήγηση άδειας ίδρυσης και λειτουργίας τέτοιου είδους καταστήματος. Στην περίπτωση, επομένως, που πραγματοποιηθεί αυτή η αλλαγή, θεμελιούται νόμιμος λόγος ανάκλησης της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καφενεΐου.

Επίσης, η ουσιώδης μεταρρύθμιση του καταστήματος με τη μεταβολή των χώρων αυτού ή τη μετατροπή του οικήματος, αποτελεί λόγο ανάκλησης της άδειας. Τέτοια περίπτωση αποτελεί η συστηματική παραμονή στο κατάστημα αριθμού πελατών μεγαλύτερη της δυναμικότητάς του,³² η προσθήκη αυθαίρετων κατασκευών στο κατάστημα, οι οποίες αλλοιώνουν τη μορφή και μεταβάλλουν το διαθέσιμο για τον προορισμό του καταστήματος χώρο και γενικότερα οι πολεοδομικές παραβάσεις. Έχει, επίσης, κριθεί ότι μεταρρύθμιση των όρων λειτουργίας, που θεμελιώνει λόγο ανάκλησης της άδειας αποτελεί και η συστηματική ανάπτυξη εντός της αίθουσας περισσότερων των 200 καθισμάτων, δοθέντος ότι για τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας κέντρου διασκέδασης άνω των 200 καθισμάτων απαιτείται τήρηση της διαδικασίας που προβλέπουν οι διατάξεις περί θεάτρων και κινηματογράφων.³³

Επιπλέον, η ριζική μεταρρύθμιση καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος με τη μετατροπή του οικήματος και τη μεταβολή του χώρου του καταστήματος, όπως επί επεκτάσεως τούτου ή επί ανεγέρσεως εντός αυτού κτισμάτων ή κατασκευών που δεν προβλέπονται στη σχετική άδεια ίδρύσεως και λειτουργίας του, συνιστά ουσιώδη τροποποίηση των υγειονομικών όρων λειτουργίας του καταστήματος, η οποία εξομοιώνεται προς ίδρυση νέου καταστήματος και επάγεται, ως εκ τούτου την ανάκληση

³² ΣΤΕ 5064/87, Νόμος

³³ ΣΤΕ1429/1993, ΔιΔικ 1994, σελ. 731

της υφισταμένης άδειας ιδρύσεως και λειτουργίας του εν λόγω καταστήματος.³⁴

Επίσης, ίδρυση νέου καταστήματος αποτελεί και η μεταβολή των συνθηκών λειτουργίας καταστήματος, προβλεπομένου στην άδεια ως θερινού, το οποίο λειτουργεί κακώς ως χειμερινό.³⁵

Επιπλέον, από τις ειδικότερες διατάξεις της Υγειονομικής Διάταξης, ως λόγος ανάκλησης καθιερώνεται η παράβαση υγειονομικών όρων, με την προϋπόθεση ότι είναι ουσιώδης και συντρέχει δόλος του διοικουμένου, μετά από γνώμη της υγειονομικής επιτροπής. Η ρύθμιση αυτή περιορίζεται μόνο σε περιπτώσει παράβασης υγειονομικών όρων και όχι μη υγειονομικών, οπότε η ανάκληση επιτρέπεται σύμφωνα με τις γενικές αρχές περί ανάκλησης των διοικητικών πράξεων, χωρίς να απαιτείται γνώμη της υγειονομικής επιτροπής.³⁶

Κατά γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, οι διοικητικές πράξεις μπορεί να ανακληθούν, για λόγους αναγόμενους στη νομιμότητά τους, μέσα σε εύλογο, εν όψει των συγκεκριμένων περιστάσεων, χρόνο από την έκδοσή τους, ή χωρίς χρονικό περιορισμό, εάν στην περίπτωση αυτή συντρέχουν λόγοι δημοσίου συμφέροντος, ή εάν την έκδοση της παράνομης πράξης προκάλεσε δόλια ενέργεια του ενδιαφερομένου. Η εν λόγω αρχή έχει εφαρμογή όχι μόνο επί διοικητικών πράξεων, με τις οποίες το πρώτον δημιουργείται ή τροποποιείται για το μέλλον κάποια νομική κατάσταση, αλλά και επί πράξεων, ανακλητικών με τις οποίες δηλαδή ανακαλείται προγενέστερη εκτελεστή διοικητική πράξη. Και στην τελευταία αυτή περίπτωση η ανάκληση, η οποία συνεπάγεται την αναβίωση της αρχικής

³⁴ ΣτΕ 6328/1996, Νόμος και ΣτΕ 517/1994, ΔιΔικ 1995, σελ. 462

³⁵ ΣτΕ 518/1994, ΔιΔικ 1995, σελ. 462

³⁶ ΣτΕ 4806/87, Νόμος

διοικητικής πράξης, που είχε παρανόμως ανακληθεί με την ήδη ανακαλούμενη πράξη, είναι πάντοτε επιτρεπτή με τις ίδιες προϋποθέσεις, χωρίς μάλιστα έρευνα της συνδρομής των ουσιαστικών προϋποθέσεων έκδοσης της αρχικής εκείνης πράξης και χωρίς την τήρηση της προβλεπόμενης από το νόμο για την έκδοσή της διαδικασίας. Και τούτο διότι με την ανάκληση της παράνομης ανακλητικής πράξης, δεν επιχειρείται εξ υπαρχής νέα για το μέλλον ρύθμιση, αλλά επιδιώκεται η αποκατάσταση της νομιμότητας σχετικά με υφιστάμενη νομική κατάσταση, την οποία ανέτρεψε η παράνομη ανακλητική πράξη. Εάν η άδεια ιδρύσεως και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος ανακληθεί λόγω ουσιώδους τροποποίησης των υγειονομικών όρων λειτουργίας του, επαναλειτουργία του καταστήματος τούτου δεν είναι δυνατόν να χωρήσει με ανάκληση της ανακλητικής της αδειάς πράξεως αλλά μόνον κατόπιν νέας αδειάς, η οποία χορηγείται επί τη βάση του νομικού καθεστώτος που ισχύει κατά το χρόνο υποβολής της αιτήσεως για έκδοση της νέας αυτής αδειάς.³⁷

Αρμόδιο όργανο για την ανάκληση της άδειας είναι το δημοτικό συμβούλιο ή αν η αρμοδιότητα χορήγησης της άδειας έχει μεταβιβαστεί στη δημαρχιακή επιτροπή αρμόδια είναι αυτή. Το αρμόδιο όργανο, μόλις διαπιστώσει τη συνδρομή του νόμιμου λόγου ανάκλησης είναι υποχρεωμένο, με ειδικά αιτιολογημένη πράξη του να προβεί σ' αυτή. Έχει κριθεί σχετικά ότι είναι αβάσιμος ο ισχυρισμός περί κακής χρήσης της διακριτικής ευχέρειας του ΟΤΑ, καθώς ο ΟΤΑ ενεργεί στην περίπτωση αυτή κατά δέσμια αρμοδιότητα.³⁸

Σχετικά με το δικαίωμα της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου γίνεται δεκτό ότι, εφόσον η ανάκληση της άδειας έγινε για

³⁷ ΣΤΕ 312/94, Νόμος

³⁸ ΣΤΕ 1443/1996, Νόμος

αντικειμενικούς λόγους, άσχετους με την υποκειμενική συμπεριφορά του διοικουμένου, δεν είναι απαραίτητη η προηγούμενη ακρόαση. Για παράδειγμα, έπειτα από έλεγχο της πολεοδομικής υπηρεσίας, διαπιστώνεται η επέκταση καταστήματος μπαρ και στον υπόγειο χώρο του καταστήματος, ο οποίος όμως δεν αποτελεί χώρο κύριας χρήσης.³⁹

10. Αφαίρεση της άδειας

Σύμφωνα με το άρθρο 80 παρ. 6 του ΔΚΚ, η άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος μπορεί να αφαιρεθεί είτε προσωρινά είτε οριστικά. Αρμόδιο όργανο για την προσωρινή αφαίρεση της άδειας και την εντολή για σφράγιση του καταστήματος είναι ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της κοινότητας, ο οποίος οφείλει εντός δεκαπέντε ημερών από τη συνδρομή των προϋποθέσεων, να λάβει τη σχετική απόφαση. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και στην περίπτωση που το κατάστημα λειτουργεί χωρίς άδεια ίδρυσης και λειτουργίας. Αρμόδιο όργανο για την οριστική αφαίρεση της άδειας είναι η δημορχιακή επιτροπή ή το κοινοτικό συμβούλιο, οι οποίοι οφείλουν εντός είκοσι ημερών από τη συνδρομή των προϋποθέσεων να λάβουν τη σχετική απόφαση.

Περαιτέρω, στην παράγραφο 7 του ίδιου άρθρου ορίζεται ως αρμόδιο όργανο για την εκτέλεση των ανωτέρω διοικητικών πράξεων και τη σφράγιση του καταστήματος η δημοτική αστυνομία ή το συγκεκριμένο όργανο, στο οποίο χορηγείται η αρμοδιότητα αυτή από το οικείο δημοτικό ή κοινοτικό

³⁹ ΣΤΕ 508/99, Νόμος

συμβούλιο και μπορεί να αποτελείται από υπαλλήλους ή και αιρετούς, στην περίπτωση που δεν έχει συσταθεί δημοτική αστυνομία. Το αρμόδιο κάθε φορά όργανο, πάντως, δύναται, όταν το κρίνει αναγκαίο, να ζητά τη συνδρομή της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία υποχρεούται να την παρέχει.

Ειδικότερα, η αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος προβλέπεται στο άρθρο 2 του π.δ. 180/1979. Λόγοι οριστικής αφαίρεσης της άδειας αποτελούν η τελεσίδικη καταδίκη του κατόχου της για αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 1 παρ. 2 του π.δ., η μετά από τρεις αποφάσεις προσωρινής αφαίρεσης της άδειας, βεβαίωση εκ νέου παράβασης εντός έτους από την έκταση της τελευταίας προσωρινής αφαίρεσης, η παραβίαση της σφράγισης, ύστερα από απόφαση προσωρινής αφαίρεσης και θέση σε λειτουργία του καταστήματος καθώς και ειδικοί λόγοι ασφάλειας και δημόσιας τάξης. Έτσι, η αυτογνώμονη αποσφράγιση του καταστήματος δικαιολογεί την οριστική αφαίρεση της άδειας λειτουργίας.⁴⁰ Όσο αφορά τους λόγους οριστικής αφαίρεσης της άδειας παρατηρείται ότι στην πρώτη περίπτωση καθώς και στην περίπτωση της παραβίασης σφραγίσεως το αρμόδιο όργανο υποχρεούται να προβεί στην οριστική αφαίρεση της άδειας. Στις λοιπές περιπτώσεις παραχωρείται διακριτική ευχέρεια στη δημοτική επιτροπή να κρίνει με βάση τα πραγματικά περιστατικά και τη βαρύτητα της παράβασης εάν θα αφαιρέσει ή όχι οριστικά την άδεια.

Η άδεια αφαιρείται προσωρινά και το κατάστημα σφραγίζεται για χρονικό διάστημα δέκα έως και εξήντα ημερών στις εξής περιπτώσεις: α) όταν έχουν βεβαιωθεί από τα αρμόδια όργανα τρεις συνολικά παραβάσεις, εντός

⁴⁰ ΣΤΕ 5096/1995, ΔιΔικ 1997, 1506

του έτους, που αφορούν την απασχόληση εργαζομένου στο κατάστημα χωρίς την απαιτούμενη άδεια, την παραβίαση υγειονομικών διατάξεων, διατάξεων για την κοινή ησυχία, τη λειτουργία μουσικής χωρίς άδεια, το ωράριο λειτουργίας και β) όταν έχουν εκδοθεί για τις ανωτέρω παραβάσεις, ύστερα από μηνύσεις ιδιωτών, τρεις καταδικαστικές αποφάσεις. Έχει κριθεί ότι οι τρεις παραβάσεις για την προσωρινή αφαίρεση δε χρειάζεται να είναι ομοειδείς, του νόμου μη διακρίνοντας. Επιπλέον, η ποινή της προσωρινής αφαίρεσης δύναται να επιβληθεί και για λόγους διασάλευσης της δημόσιας τάξης και ασφάλειας.⁴¹ Δεν αποκλείεται η οριστική αφαίρεση της αδειας ιδρύσεως και λειτουργίας καταστημάτων χωρίς να έχουν προηγηθεί προσωρινές αφαιρέσεις της σχετικής αδειας, εφ' όσον, λόγω της βαρύτητας της διαπραχθείσης παραβάσεως και της σοβαρότητας της δημιουργηθείσας για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια καταστάσεως, κρίνεται επιβεβλημένη η άμεση αποτροπή επαναλήψεως της παραβάσεως στο μέλλον.⁴²

Σε κάθε περίπτωση επιβολής των ανωτέρω δυσμενών διοικητικών κυρώσεων, επιβάλλεται η τήρηση της επιβαλλόμενης από το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος αρχή της προηγούμενης ακρόασης του ενδιαφερομένου. Ειδικότερα, όταν μετά από τρεις αποφάσεις προσωρινής αφαίρεσης, γίνει νέα εντός του έτους, πριν από την έκδοση απόφασης οριστικής αφαίρεσης πρέπει να καλείται ο ενδιαφερόμενος ώστε να υποβάλλει τις τυχόν αντιρρήσεις του.⁴³

Η 15νθήμερη προθεσμία που τάσσει ο νόμος για την έκδοση πράξης προσωρινής αφαίρεσης είναι ενδεικτική, σύμφωνα και με τη γενική αρχή του διοικητικού δικαίου περί του χαρακτήρα των τασσομένων στη διοίκηση προθεσμιών προς ενέργεια. Επιπλέον, η ποινή της προσωρινής αφαίρεσης

⁴¹ ΣΤΕ 5327/1995, ΔιΔικ 1997, 150

⁴² ΣΤΕ 47/1996, Νόμος

⁴³ ΣΤΕ 4237/1995, ΔιΔικ 1996, 866.

δεν είναι ακυρωτέα για το λόγο και μόνο ότι επιβλήθηκε πέραν του έτους εντός του οποίου βεβαιώθηκαν οι παραβάσεις, αρκεί να επιβλήθηκε αυτή εντός ευλόγου χρόνου.⁴⁴

Σχετικά με την προσωρινή αφαίρεση λόγω παράβασης των διατάξεων περί κοινής ησυχίας, γίνεται δεκτό ότι δεν απαιτείται η διενέργεια ηχομετρήσεων, προκειμένου να διαπιστωθεί αν συντρέχει πράγματι παράβαση, ως προϋπόθεση επιβολής της διοικητικής κύρωσης.⁴⁵

Δε δύναται να αποτελέσει νόμιμο λόγο προσωρινής αφαίρεσης όλως μεμονωμένο περιστατικό εντός του καταστήματος και του οποίου η επέλευση, ενόψει των συγκεκριμένων συνθηκών, δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθεί από τον κάτοχο της άδειας ή να αποτραπεί με την προσήκουσα προσοχή και επιμέλεια.⁴⁶

Επιπλέον, προσωρινή αφαίρεση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας λόγω τροποποίησης των όρων λειτουργίας προβλέπεται στο άρθρο 6 παρ. 5 της Υγειονομικής Διάταξης και επιβάλλεται ύστερα από αιτιολογημένη γνωμοδότηση της υγειονομικής υπηρεσίας. Ο Δήμαρχος ή ο Πρόεδρος της Κοινότητας, στην περίπτωση αυτή, οφείλει εντός 15 ημερών από τη συνδρομή των προϋποθέσεων να λάβει τη σχετική απόφαση.

Εκτός των άλλων, σύμφωνα με το άρθρο 11 της Υγειονομικής Διάταξης επιβάλλεται το μέτρο της προσωρινής ή οριστικής απαγόρευσης λειτουργίας του καταστήματος, αν διαπιστωθεί η λειτουργία του καταστήματος υπό απαράδεκτες υγειονομικές συνθήκες σε σημείο που να απειλείται η δημόσια υγεία. Η απαγόρευση επιβάλλεται με απόφαση του οικείου Νομάρχη, έπειτα

⁴⁴ ΣΤΕ 1553/1997, Νόμος

⁴⁵ ΣΤΕ 3258/1995, ΔιΔικ 1997, 530.

⁴⁶ ΣΤΕ2672/90, ΔιΔικ 1991, 1240.

από αιτιολογημένη γνωμοδότηση της υγειονομικής υπηρεσίας και στη συνέχεια κοινοποιείται στο Δήμο ή την Κοινότητα για την εκτέλεσή της.

Όσο εκκρεμεί η εκτέλεση διοικητικών πράξεων επιβολής διοικητικών κυρώσεων, δεν είναι δυνατή η ακύρωση της άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, παρά μόνο εφόσον αυτές ακυρωθούν με την άσκηση ενδίκων μέσων. Έτσι, σε περίπτωση που σε κάποιο χώρο λειτουργεί ήδη κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος σε βάρος του οποίου εκκρεμούν διοικητικές κυρώσεις, όπως προσωρινές αφαιρέσεις, δεν είναι δυνατή η υποβολή νέας αίτησης για άδεια ίδρυσης και λειτουργίας άλλου καταστήματος και ταυτόχρονα η υποβολή της ήδη υπάρχουσας άδειας προς ακύρωσή της.

Διαφορετικό είναι το ζήτημα στην περίπτωση κατά την οποία στο όνομα του αιτούντος και για τον ίδιο χώρο υπήρχε άδεια ίδρυσης και λειτουργίας καταστήματος, η οποία όμως έχει ανακληθεί και κατά της απόφασης ανάκλησής της ο αιτών έχει ασκήσει ένδικα μέσα. Στην προκείμενη περίπτωση η ανάκληση της άδειας πρέπει να διακρίνεται από την οριστική αφαίρεση, έτσι ώστε να μην υπάρχει λόγος που να απαγορεύει τη χορήγηση της προέγκρισης στον αιτούντα. Εφόσον, όμως εκκρεμούν ένδικα μέσα κατά της απόφασης ανάκλησης της άδειας, ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει να παραιτηθεί απ' αυτά, έτσι ώστε να αποφευχθεί η πιθανή ακύρωση της ανακλητικής απόφασης και συνεπώς η έκδοση και δεύτερης άδειας για το ίδιο κατάστημα.

Ζήτημα τίθεται στην περίπτωση της αντικατάστασης άδειας καταστήματος, όταν κατά του κατόχου αυτής εκκρεμούν διοικητικές κυρώσεις. Ευνόητο είναι ότι σε περίπτωση που έχει πραγματοποιηθεί η ανάκληση ή έχει επιβληθεί η ποινή της οριστικής αφαίρεσης, η άδεια δε δύναται να

μεταβιβαστεί. Στην περίπτωση, όμως, που εκκρεμεί τόσο η οριστική όσο και η προσωρινή αφαίρεση γίνεται δεκτό ότι εφόσον η μεταβίβαση της επιχείρησης έχει προηγηθεί τότε αίρονται οι συνέπειες των παραβάσεων που έγιναν από τον προηγούμενο ιδιοκτήτη.⁴⁷ Κρίσιμο στοιχείο σε μια τέτοια περίπτωση αποτελούν ο χρόνος της μεταβίβασης και η διαπιστωμένη παράβαση, αφού η επιβολή των διοικητικών ποινών είναι συνυφασμένη με τη διαπίστωση συγκεκριμένων παραβάσεων, που ανάγονται στον τρόπο λειτουργίας από τον ιδιοκτήτη αυτού. Βέβαια, στην πράξη μια τέτοια παραδοχή προκαλεί σημαντικά προβλήματα καταστράτηγησης των διατάξεων περί μεταβίβασης καθώς οι επιχειρηματίες, προκειμένου να αποφύγουν τη σφράγιση του καταστήματός τους μπορούν να εμφανίζουν διαρκώς ιδιωτικά συμφωνητικά μεταβίβασης της επιχείρησής τους με προγενέστερη ημερομηνία απ' αυτή της επιβολής των κυρώσεων.

11. Διοικητικές προσφυγές και δικαστική προστασία

Σύμφωνα με το άρθρο 150 του ΔΚΚ όποιος έχει έννομο συμφέρον έχει τη δυνατότητα να ασκήσει την ειδική διοικητική προσφυγή κατά των αποφάσεων των συλλογικών ή μονομελών οργάνων των Δήμων ή Κοινοτήτων ενώπιον του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, για λόγους νομιμότητας, μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών από την κοινοποίηση ή λήψη γνώσης της πράξης.

⁴⁷ Υπ' αριθμ. 24753/2007 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών

Έτσι, τόσο οι πράξεις της Δημαρχιακής Επιτροπής, όπως η απόφαση χορήγησης προέγκρισης, όσο και οι πράξεις του δημάρχου, όπως η απόφαση για προσωρινή αφαίρεση ή χορήγηση της άδειας προσβάλλονται με την ως άνω διοικητική προσφυγή.

Η διοικητική προσφυγή μπορεί, υπό το καθεστώς του νέου ΔΚΚ, να στρέφεται και κατά παραλείψεως οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας των ανωτέρω οργάνων. Στην περίπτωση αυτή η προσφυγή ασκείται εντός δεκαημέρου μετά την παρέλευση άπρακτης της ειδικής προθεσμίας που, τυχόν, τάσσει ο νόμος προς έκδοση της οικείας πράξης. Τέτοια ειδική προθεσμία για παράδειγμα αποτελεί η δεκαπενθήμερη ή εικοσαήμερη προθεσμία για ανάκληση ή αφαίρεση της άδειας. Αν ο νόμος δεν προβλέπει ειδική προθεσμία για την έκδοση της διοικητικής πράξης, η προσφυγή κατά παραλείψεως οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας, μπορεί να ασκηθεί μετά την παρέλευση τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης του ενδιαφερόμενου (άρθρο 150 παρ. 1 β του ΔΚΚ).

Ο Γενικός Γραμματέας αποφαινεται επί της προσφυγής, εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός από την υποβολή της. Αν παρέλθει η ανωτέρω προθεσμία χωρίς να εκδοθεί απόφαση θεωρείται ότι η προσφυγή έχει απορριφθεί (άρθρο 150 παρ. 2 του ΔΚΚ). Κατά τα λοιπά, ισχύουν όλα όσα γίνονται δεκτά για τις ειδικές διοικητικές προσφυγές κατά το διοικητικό δίκαιο. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 151 του ΔΚΚ, οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να προσβάλει τις αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα που εκδίδονται είτε κατά τον αυτεπάγγελτο έλεγχο νομιμότητας είτε μετά από προσφυγή, ενώπιον της Ειδικής Επιτροπής του άρθρου 152, εντός

προθεσμίας ενός (1) μηνός από την έκδοση της απόφασης ή την κοινοποίησή της ή αφότου έλαβε γνώση αυτής.

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν. 1406/1983 στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται οι διαφορές που αναφύονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά τη χορήγηση και την ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος. Αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας είναι το Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο του τόπου όπου εδρεύει η αρχή που έλαβε την απόφαση. Η προσφυγή ασκείται εντός προθεσμίας εξήντα ημερών από την κατά νόμο επίδοσή της στον ενδιαφερόμενο ή τη λήψη γνώσης.

Ως ατομικές εκτελεστές πράξεις που υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων νοούνται οι πράξεις των αρμοδίων κατά νόμο, οργάνων των ΟΤΑ, με τις οποίες αφαιρούνται ή ανακαλούνται άδειες λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος καθώς και οι αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας με τις οποίες ακυρώνονται αποφάσεις των οργάνων του δήμου που αφορούν τη χορήγηση αδειών και οι οποίες επάγονται κατά συνέπεια, άμεσες έννομες συνέπειες για τον διοικούμενο, ενώ αντίθετα, στερούνται εκτελεστού χαρακτήρα και δεν υπόκεινται σε προσφυγή, πράξεις του Δημάρχου ή Προέδρου των ΟΤΑ που εκδίδονται σε εκτέλεση των αποφάσεων των οργάνων του ΟΤΑ και οι οποίες συνίστανται στη σφράγιση του καταστήματος.⁴⁸

Όπως προαναφέρθηκε, οι υποθέσεις, οι οποίες ανακύπτουν από την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά την ανάκληση αδειών ίδρυσης και

⁴⁸ ΔιοικΠρωτΠειρ 666/2006, ΔιΔικ 2006, 1226

λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος και την επιβολή κυρώσεων κατά την λειτουργία τους υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων ως διαφορές ουσίας. Ως επιβολή δε κυρώσεων, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων νοείται και η επιβολή οποιασδήποτε κύρωσης κατ' επίκληση της λειτουργίας του κατά περίπτωση καταστήματος χωρίς την προηγούμενη έκδοση της απαιτούμενης κατά το νόμο σχετικής άδειας.⁴⁹

Επίσης, στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται και οι διαφορές σχετικά με την απαιτούμενη για την ίδρυση καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος βεβαίωση της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας ως προς το χαρακτήρα του χώρου, όπου πρόκειται να στεγασθεί το κατάστημα, ως χώρου κύριας χρήσης προοριζόμενου για κατάστημα, δοθέντος ότι η βεβαίωση αυτή είναι απαραίτητη για τη χορήγηση της άδειας. Οι διαφορές αυτές υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων ως διαφορές ουσίας, ανεξάρτητα από το αν ο αιτών είναι εκείνος ο οποίος επιδιώκει τη χορήγηση της βεβαίωσης ή τρίτος, ο οποίος επικαλείται βλάβη από τη λειτουργία του καταστήματος, στο οποίο αφορά η εν λόγω βεβαίωση.⁵⁰

Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής καθώς και η άσκησή της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης. Ο προσφεύγων δύναται όμως να ζητήσει προσωρινή προστασία με αίτηση αναστολής (άρθρο 200 ΚΔιοικΔικ). Το αρμόδιο δικαστήριο στην περίπτωση αυτή, μπορεί να αναστείλει με αιτιολογημένη απόφασή του την εκτέλεση της υπό κρίση απόφασης. Οι συνηθέστεροι λόγοι αναστολής στις περιπτώσεις των

⁴⁹ ΣτΕ 3875/2006, ΔιΔικ 2007, 1147

⁵⁰ ΣτΕ3794/2005, ΔιΔικ 2006, 907

καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι η βλάβη του αιτούντος, η στέρηση του εισοδήματος γι' αυτόν και την οικογένειά του, η αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του, η απόλυση προσωπικού και οι επιπτώσεις στην επιχείρηση. Σε περίπτωση, για παράδειγμα, παραβίασης πολεοδομικών διατάξεων, χορηγήθηκε αναστολή με τον όρο ότι το κατάστημα θα λειτουργεί σύμφωνα με την ήδη υπάρχουσα άδεια, αφού προηγουμένως το Δικαστήριο στάθμισε τους λόγους δημοσίου συμφέροντος που διασφαλίζουν την πολεοδομική λειτουργικότητα των δρόμων και το γεγονός της βλάβης (παύση λειτουργίας καταστήματος, διαρροή πελατείας, στέρηση των μέσων βιοπορισμού).⁵¹

Επίσης, αναστολή χορηγείται σε περίπτωση που παρά την προηγούμενη παραβίαση των υγειονομικών όρων λειτουργίας του καταστήματος ο κάτοχος της άδειας συμμορφώθηκε.⁵²

Σε περίπτωση, όμως, που το κατάστημα λειτουργεί χωρίς άδεια λειτουργίας, δε χορηγείται αναστολή, καθώς συγκεκριμένοι λόγοι δημοσίου συμφέροντος, όπως η προστασία της δημόσιας υγείας, επιβάλλουν τη λειτουργία των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος έπειτα από τη χορήγηση άδειας.⁵³

12. Επίλογος

Συμπερασματικά, πρέπει να σημειωθεί ότι το νέο καθεστώς χορήγησης αδειών ίδρυσης και λειτουργίας υγειονομικού ενδιαφέροντος επέφερε

⁵¹ ΤριμΔιοικΠρωτ Ηρακλείου 12/1999, ΔιΔικ 99, 881

⁵² ΤριμΔιοικΠρωτ Ηρακλείου 28/1999, ΔιΔικ 99, 881

⁵³ ΤριμΔιοικΠρωτ Ηρακλείου 23/1999, ΔιΔικ 99, 881

σημαντικές και ουσιώδεις τροποποιήσεις στη διαδικασία έκδοσης των αδειών. Οι νέες διατάξεις σκοπούν στην ταχύτερη ολοκλήρωση των διοικητικών διαδικασιών, στη βελτίωση των σχέσεων μεταξύ της διοίκησης και των διοικουμένων, στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης του πολίτη προς τη διοίκηση αλλά και το αντίστροφο, στην αποτελεσματικότερη προστασία του περιβάλλοντος και γενικότερα στην οικονομική και αισθητική ανάπτυξη των κατά τόπους κοινωνιών.

Αυτό που απομένει είναι η ορθή εφαρμογή των διατάξεων τόσο από τους οικείους ΟΤΑ όσο και από τους συνεργαζόμενους μ' αυτούς φορείς αλλά και η τήρησή τους από τους ενδιαφερόμενους πολίτες. Τέλος, απαραίτητη, για την επίτευξη των ανωτέρω στόχων, είναι η αρμονική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων μεταξύ τους αλλά και με την κεντρική διοίκηση.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Βιβλία

- Διβάνη Χ., Ο νέος Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων, Νομική Βιβλιοθήκη, 2006
- Θεοδώρου Ι., Οι άδειες των ΟΤΑ για την ίδρυση και λειτουργία καταστημάτων και επιχειρήσεων
- Καραναστάσης Μ., Οι άδειες των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού για ίδρυση και λειτουργία καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, Καραναστάση, 2003
- Σολδάτος Δ., Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας, Ν. 3463/2006, Νομοθεσία, Ερμηνεία, Νομολογία, Δημόπουλος, Θεσσαλονίκη, 2006
- Σπηλιωτόπουλος Ε, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Σάκκουλας, 2007, Αθήνα Κομοτηνή, σελ. 128
- Χρυσόγονος Κ, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, 2002, Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή
- Οδηγός καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, Υπ. Εσωτερ., ΚΕΔΚΕ, ΕΕΤΑΑ, Αθήνα, Οκτώβριος 2007, σελ. 63

B. Νομολογία

- ΣΤΕ 45/1997, Νόμος
- ΣΤΕ 1212/94, Νόμος
- ΣΤΕ 312/94, Νόμος
- ΣΤΕ 2671/90, Νόμος
- ΣΤΕ 1443/1996, Νόμος
- ΣΤΕ1429/1993, ΔιΔικ 1994, 731
- ΣΤΕ 4237/1995, ΔιΔικ 1996, 866.
- ΣΤΕ 3258/1995, ΔιΔικ 1997, 530.
- ΣΤΕ2672/90, ΔιΔικ 1991, 1240.
- ΔιοικΠρωτΠειρ 666/2006, ΔιΔικ 2006, 1226
- ΣΤΕ 3875/2006, ΔιΔικ 2007, 1147
- ΣΤΕ3794/2005, ΔιΔικ 2006, 907
- ΤριμΔιοικΠρωτ Ηρακλείου 12/1999, ΔιΔικ 99, 881
- ΤριμΔιοικΠρωτ Ηρακλείου 23/1999, ΔιΔικ 99, 881
- ΣΤΕ 1715/1994, ΔιΔικ 1995, 1022
- ΣΤΕ 6328/1996, Νόμος
- ΣΤΕ 517/1994, ΔιΔικ 1995, 462
- ΣΤΕ 518/1994, ΔιΔικ 1995, 462
- ΣΤΕ 508/99, Νόμος
- ΣΤΕ 47/1996, Νόμος
- ΣΤΕ 1553/1997, Νόμος

- ΣΤΕ 1865/1993, ΔιΔικ 1994, 731
- ΣΤΕ 2900/2003, Νόμος
- ΣΤΕ 3111/1998, Νόμος
- ΣΤΕ 2521/2004, Νόμος
- ΣΤΕ 1001/87, Νόμος
- ΣΤΕ5084/95, Νόμος
- ΣΤΕ 2690/99, Νόμος
- ΣΤΕ 775/1989, ΝοΒ 1990, 1247
- ΔιοικΠρωτΑθ. 6235/00 ΔιΔικ 2001, 1367
- ΣΤΕ 737/1993, ΔιΔικ1994, 473
- ΣΤΕ 2205/99, Νόμος
- ΣΤΕ 736/97, Νόμος
- ΣΤΕ 2644/2000, Νόμος
- ΑΠ 1645/99, Νόμος
- ΣΤΕ 1654/1996, Νόμος
- ΣΤΕ 4806/87, Νόμος
- ΣΤΕ 5064/87, Νόμος